Digitized in 2006
by
Thrinaina Informatics Ltd, Secunderabad, A.P., India.
(http://www.thrinaina.com)

From the original owned by
Sundarayya Vignana Kendram
and its partner Institutions

as part of the
British Library Endangered Archives Programme
supported by the
Lisbet Rausing Charitable Fund

Except for individual research purpose
any reproduction should be made with
written permission from the

Sundarayya Vignana Kendram,
1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampally, Hyderabad - 500 044
Andhra Pradesh, India

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright laws of the United States (Title 17, United States Code) and of India (Copyright Act of 1957) govern the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material including foreign works under certain conditions. In addition, the United States extends protection to foreign works by means of various international conventions, bilateral agreements, and proclamations.

Under certain conditions specified in the laws, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that photocopy or reproduction is not to be used for any purpose other than private study, scholarship, or research. If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

These institutions reserve the right to refuse to accept a copy order if, in their judgment, fulfillment of the order would involve violation of the copyright laws of the United States or India.

అచ్చమాంబ, గుండు

శ్రీ విక్టోరియా మహారాజ్ఞీచరిత్రము

కాకినాడ, 1904

Record no. 785

Accamāmba, Guṇḍu

Śrī Viktōriyā mahārājñīcaritramu

Kākināḍa, 1904

Record no. 785

SUNDARAYYA VIGNANA KENDRAM
1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampalli
Hyderabad – 500 044, Andhra Pradesh, India

అచ్చమాంబ, గుండు.
శ్రీ విక్టోరియా మహారాజ్ఞీచరిత్రము / గుండు అచ్చమాంబ. - కాకినాడ : సుజనరంజనీ ముద్రాక్షరశాల, 1904.
2, 44, 3, 2 p. ;18 cm.
Record no. 785

Accamāmba, Guṇḍu.
Śrī Vikṭōriyā mahārājñīcaritramu / Guṇḍu Accamāmba.- Kākināḍa : Sujanarañjanī Mudrākṣaraśāla, 1904.
2, 44, 3, 2 p. ;18 cm.
Record no. 785

35 mm microfilm
Image placement: IA IIA IB IIB   Date filming began:

శ్రీ విక్టోరియా మహారాజ్ఞి చరిత్రము

Sl.no. 517

చరిత్ర

Acc.no. ~~12936~~
12950

785

BY

G. ATCHAMAMBA

WITH

a Translation in English

BY

G. VASUDEVA SASTRI,

District Registrar,

GODAVARI.

12/4/1904

OFFICE OF THE REGISTRAR ... REGISTERED 6 NOV. 1904 MADRAS.

COCANADA:

PRINTED BY PROPRIETOR P. BRAHMANANDA ROW AT THE SUJANARANJANI PRESS AND PUBLISHED BY G. VASUDEVA SASTRI.

1904.

[Copy Right.] [PRICE; AS. 4.

విక్టోరిం

శ్రీ గుండు (బ్బు

ఏతద్గ్రంథకర్త్రి

మేనమామయు గోదావరి డి॥ రిజస్ట్రారునగు

గుండు వాసుదేవశాస్త్రిచే

హూణభాషాంతరీకరణముతోఁ

ఞ్రిచరితము.

Sl.no. 517
Acc no 12936
OFFICE OF THE REGIST
REGISTERED
- NOV 1904
MADRAS

కాకినాడ:

సుజనరంజనీ ముద్రాక్షరశాల.

1904.

కాపీరైటు.] [వెల, రు 0-4-0.

122/4/1904
... THE P... ... MADRAS.

PREFACE.

THIS book of my niece, G. Atchamamba, is the fourth of her works. The subject has been well chosen, the heroine being our late Queen-Empress of India, who well deserved the Sanskrit Motto, "*Na Vishnuh prudhivi patihi*," *i. e.*, no one becomes the sovereign of a country who has not been born with the power of Vishnu, the Protector. This work is an humble tribute paid to Her Majesty, out of pure devotion to Her Majesty's virtues, by one of Her Majesty's loyal subjects.

This was finished just before the 1st January, 1903 and was read, at Vizagapatam, with the Coronation Group Photo in the chair, in the presence of the Pundits assembled in my house, to celebrate the Coronation Festival of Their Majesties, the King-Emperor, Edward VII and Queen-Empress, Alexandrina.

☞ An English Translation has been added at the end, for the sake of the English-reading public so that they might understand the original, in its real spirit, as near as possible.

COCANADA,
5th October 1904. } G. VASUDEVASASTRI.

శ్రీరస్తు.

పీఠిక.

'నావిష్ణుఃపృథివీపతిః' అనువాక్యము ననుసరించి శ్రీవిక్టోరియామహారాజ్ఞిగారు విష్ణ్వంశసంభూతురాలనియు, నింతకాల మవిచ్ఛిన్నముగ రాజ్యపరిపాలనమొనర్చి దేశము నుస్థితికిఁదెచ్చి ప్రజాసంరక్షణమె ముఖ్యముగ నెంచి "సదయప్రిభ్వ" యను బిరుదొందిన శ్రీరాజ్ఞిగారిచరిత్ర మత్యంతము నీతిదాయకమనియును, ప్రభువులయెడఁగలకృతజ్ఞత సూచించుట ప్రజలకు సామాన్యధర్మమనియు, నెంచి యీగ్రంథమును జిరంజీవినియు నామెనగోఁడలు నగుగుండు, అచ్చమాంబిక రచియించెను. బాల్యదశనుండియు ధర్మదయాస్వభావము గలిగి, రాజ్యపదస్థురాలయ్యు వినయాదిసద్గుణముల నొప్పి, సర్వాధికారిణి యయ్యు మతాచారపరతంత్రతను భాసిల్లి, సర్వైశ్వర్యసంపన్నురాలయ్యు శిశుపరిపాలనాదక్షత వహించి, హిందూమహారాజ్య మాక్రమించియుఁ బరమతద్వేషిణి గాక యెల్ల జనులకుఁ దల్లియై చల్లనిచూడ్కితో న్యాయపరిపాలన మొనర్చుచు దేశమును సర్వవిధముల నభివృద్ధికిఁదెచ్చిన శ్రీమహారాజ్ఞిగారి చరిత్ర మెవ్వరికి శ్లాఘనీయము గాకయుండును?

ఈపుస్తకమున నించుమించుగా నూటరేఁబది పద్యములు కలవు. దీనిని వ్రాయుటలో, మ. రా. రా. శ్రీ, కం॥ వీరేశలింగముపంతులుగారు వచనమున వ్రాసిన శ్రీ రాజ్ఞీచరిత్ర మిక్కిలి సహాయమొనర్చెను.

నేను విశాఖపట్టణము రిజిస్ట్రారుగానుండఁగా మనచక్రవర్తు లగు సప్తమెడ్వర్డుగారి పట్టాభిషేక మహోత్సవమునకు సరిగా ముగింపఁబడుటచే నీపొత్తము నాఁ డస్మద్గృహంబున జరిగిన పండితసభయందు, మ. రా. రా.

శ్రీ, గొడే, నారాయణగజపతిరాయనింగారి యాస్థానపండితులలో నొకరగు బ్రహ్మశ్రీ, అయలసోమయాజుల, వేంకటరమణయ్యగారిచేఁ జదివింపఁబడియె. ఇంగ్లీసు చదువరులకు నుపయోగమగునటు లీగ్రంథమునకు నాంగ్లేయ భాషాంతరీకరణమునుగూడ ననుబంధముగ వ్రాసి యిందుఁజేర్చితి.

పండితాగ్రేసరు లగుమహనీయుల కేతద్గ్రంథకర్త్రి యొనరించు నేతత్పద్యరూపక మగువిజ్ఞాపన:—

చ॥ ఇలఁ గలసత్కవిప్రకర ♦ మెంతయు లక్షణవేత్తలై సభా
స్థలులఁ జెలంగుపండితవి ♦ తానములుం దమకూర్మిపుత్రియున్
జెలియలుగాఁదలంచి నను ♦ జిత్తముల న్గ్రహించి తప్పులం
గలిగినఁ జూచి దిద్దుదురు ♦ గాత క్షమింతురు గాతనిచ్చలున్ !!

ఇట్లు,

కాకినాడ.
ఈక్రోధి సం॥ భాద్రపద
బ ౧౧ బుధవారము.

గుండు, వాసుదేవశాస్త్రి.

విషయసూచిక.

	పేజి.
ప్రథమభాగము.	
ప్రార్థనలు కథాప్రారంభము	1
తల్లిదండ్రులు జననము	2
నామకరణము బాల్యదశ	3
ద్వితీయభాగము.	
సింహాసనాధిరోహణము వాగ్దానములు	9
పట్టాభిషేకోత్సవము	12
వివాహము	16
సంతానము	19
శిశుపోషణ	22
తృతీయభాగము.	
హిందూదేశమువశపఱచుకొనుట	33
చక్రవర్తినీబిరుదము జూబ్లి	34
డైమండుజూబ్లి దేశాభివృద్ధి	35
ఆల్బర్టు యెడ్వర్డుగారి పట్టాభిషేకోత్సవము	37

CONTENTS.

PART I.	PAGE.
Prayers	1
Introduction / Parentage	2
Birth	3
Name-giving / Early Life	4
PART II.	
Declaration	13
Coronation	17
Wedding	20
Children	24
PART III.	
The Title of the 'Empress of India.' / Jubilee / Diamond Jubilee	40
Progress of the country	41
The Coronation of Edward VII, King-Emperor of India ...	43

శ్రీ విక్టోరియా మహారాజ్ఞీ చరిత్రము.

ప్రథమ భాగము.

ప్రార్థనలు.

ఉ. శ్రీమణిఁ దాల్చి వెల్గు సర ♦ సీరుహనాభుఁ డటంచుఁ గొల్చి, వా
ణీమహిళాకళత్రుఁడె మ ♦ నిప్రవరస్తుతుఁ డంచు మ్రొక్కి, గౌ
రీమహనీయగాత్రుఁడె వ ♦ రిష్ఠుఁడటంచును బూజచేసి, త
త్స్వామియనంతతత్త్వము ప్ర ♦ శాంతికినై భజియింతు నాత్మలోన్. 1

గీ. విఘ్నపతిఁ గొల్చి, వాణి సే ♦ వించి, భక్తి
నిష్టదేవతాస్తుతి సల్పి, ♦ తుష్టిమీఱ
రాణిగారిచరిత్రంబు ♦ వ్రాయుచుంటి
నవధరింపుము దేవ మ ♦ హానుభావ. 2

ప్రారంభము.

క. కల దొకలండన్ పట్టణ
మలఘువిభవహర్మ్యరథగ ♦ జాశ్వసుభట సం
స్తుల హానోవరు వంశ
స్థు లేలుచుందురుముదంబు ♦ తో జను లెన్నన్. 3

తల్లిదండ్రులు

సీ. శ్రీమహారాజ్ఞి పి ♦ తామహుఁ డైనట్టి
మూఁడవజార్జి పెం ♦ పున గడించె
వయ నెనుబది రెండు ♦ వత్సరంబులు ప్రీతి
నతఁ డేలె రాజ్యంబు ♦ నఱువ దేఁడ్లు
పదునేను సంఖ్యగాఁ ♦ బడసె సంతానంబుఁ
బదియేండ్లు ధరఁ బ్రోచెఁ ♦ బ్రథమసుతుఁడు
దివి ద్వితీయుఁడు చేర ♦ భువి నేలె మూఁడవ
సుతుఁ డేడువర్షము ♦ ల్సుఖముగాను
రాణితండ్రి నాల్గవవాఁడు ♦ రహిఁ జెలంగెఁ
గ్రిమత, జార్జి, యార్క్, ప్రభు ♦ గ్రామణు లని
విలియ, మెడ్వర్డు లనుపేర్ల ♦ వెలిసి రిలను
శాక్సి- కోబర్గప్రభుపుత్రి ♦ సాధ్వి మాత. 4

ఉ. మూఁడవజార్జి, జార్జిసుత ♦ ముద్దులచార్లొటి, రాణిమాతులున్
వేడుకఁ బెండ్లియాడి పృథి ♦ వీపరిపాలన కర్హులైదివిం
జూడఁగ నేగె, యార్కునకు ♦ సూనులు గల్గమిఁ జూచి ఖిన్నుఁడై
మూఁడవజార్జి పెండ్లిఁదన ♦ పుత్రులకిర్వుర కాచరించినన్.

క. విలియమునకుఁ బుత్రోదయ
ము లేదు, కెంటుప్రభుండు ♦ మోదము నందన్
విలసిల్లునతని భార్యా
తిలకముగర్భమున రాజ్ఞి ♦ దీపించె ధరన్ 6

జ న న ము

మ. శుభ మాలగ్నము, మేషమందుఁ గుజుఁడున్ ♦ శుక్రుండు, లగ్నంబునం
బ్రిథతో సూర్యబుధుల్ ద్వితీయమున ని ♦ ల్వన్, గేతువష్టంబునన్

విభవై కాదశమందు సోమగురులు ♦ ర్విన్ ద్వాదశస్థాన స
ద్విభువై రాహుశనుల్ దగన్ శతభిషా ♦ భిఖ్యన్ జతుర్థంబునన్.

క. విక్రమవైశాఖబహుళ
శుక్రసువాసరచతుర్థి ♦ సుతమై భూమీ
చక్రంబుఁ బ్రోవ రవిబిం
బక్రమమున నొదవె వేకు ♦ వన్ బుధు లెన్నన్. 8

క. ధారుణి నేకాదశమున
నేరికి గురుచంద్రయోగ ♦ మెననెను మున్నా
శ్రీరామభద్రునకు నేఁ
డీ రాజ్ఞికి చక్రవర్తు ♦ లెలమిం గొలువన్. 9

నా మ క ర ణ ము

గీ. అన్నదమ్ముల నధికగు ♦ ణాఢ్యుఁ డనఁగఁ
బరఁగు నెడ్వర్డు సుతనామ ♦ కరణ మిచ్చె
నల్లరషియావిభుని పేరు ♦ తల్లి పేరు
నలగుజాండ్రినా విక్టోరి ♦ యా యటంచు. 10

బా ల్య ద శ

శా. కెన్సింగ్టన్ ఘనమందిరస్థలిఁ జెలం ♦ గన్ రాణి లండన్ పురిన్
ము న్నేమంబును గోరి నాల్గవనెలన్ ♦ భూమీశ్వరిన్ స్నోటకం
బు న్నొక్కం జన దంచు గుర్తు లిడి సం ♦ పూర్ణప్రమోదంబుతో
డ న్సిడ్మౌత్పురి కేగి రాణ్నెలలు నిం ♦ డం దల్లిదండ్రు ల్వెసన్. 11

చ. అచటిమనోహరస్థలము ♦ అల్లన రాణికిదాది చూపుచో
గిచకిచలాడుపిట్టల నొ ♦ గిన్ బొరిపుచ్చఁ గిరాతుఁడేయ నొ

కృపచెనఁటిసాయకం బవియఁ ♦ గా నొకగండము తప్పెఁ దప్పఁ గా
చి చను మనెం గిరాతుని వి ♦ శేషదయాళుఁడు కెంటు సన్మతిన్. 12

గీ. ప్రేమ నెడ్వర్డు తనసుతం ♦ బెనుచుకొనుచు
నెనిమిదినెలలు సుఖముండి ♦ యేగె దివికి
వెస లియోపాల్డు వీతెంచి ♦ ప్రేమ మీఱ
రాణి పుట్టినయింటఁ ది ♦ రముగఁ బెనిచె. 13

చ. కలిగినసోదరాత్మజనుఁ ♦ గన్నులఁ జూడఁగ యార్కు వచ్చినన్
గిలకిల నవ్వి తండ్రి యని ♦ కేరుచుఁ జేతులు సాఁచె రాణి క
న్నులకెఱవయ్యెఁ దండ్రి యని ♦ నొచ్చిరనెమ్మదితోడ నాతఁడుం
బలుగతులం బ్రియం బొదవ ♦ బాలికఁ బెంచుచు నుండె నిచ్చలున్. 14

ఉ. చల్లనిగాడ్పు వీచు నని ♦ చక్కనిగుఱ్ఱపుబండిమీఁదఁ దా
మెల్లనఁ ద్రిప్పుచుండఁ దఱి ♦ మెన్ శునకం బది గాంచి భీతిచే
నెల్లర మట్టుకొంచు వడి ♦ నేగెఁ దురంగము బండిగాలులోఁ
దల్లడ మొంది రాణి వడె ♦ దగ్గఱిసైనికుఁ డెత్తె నత్తఱిన్. 15

మ. తగురీతిన్ జననీనియోగమున వి ♦ ద్యాబుద్ధులం గాంచి వే
డ్కగ దేవి స్సనుసద్గురూత్తముని శి ♦ క్షన్ జ్ఞానముం జెంది చ
క్కగ సంరక్షణకర్త లైనలెహిజన్ ♦ గారాముతోఁ బెంప ను
ర్విగుణోద్భాసితయై పొగడ్తఁ గనియెన్ ♦ విక్టోర్య బాల్యంబునన్. 16

సీ. ఆదాయమునకంటె ♦ నధికవ్యయము కూడ
దనుగురువులమాట ♦ ననుసరించి
నెల కొకసారి బొ ♦ మ్మలు మొద ల్గొనుటకై
తన కిచ్చునర్థంబుఁ ♦ దగినరీతి
నువయోగ మొనరించు ♦ చుండుబీదలయందు
దయఁజూపుచుండు స ♦ త్యము వచించు

నంగడి నొకవృద్ధుఁ ♦ డాఁకటి కోర్వంగ
లేనని యేడ్వంగఁ ♦ దాను గొనిన
బొమ్మ తాకట్టు వెట్టి యా ♦ సొమ్ము దెచ్చి
ధర్మ మొనరింప రాణికై ♦ తనరు మము
బ్రతికితి నటంచు వాఁ డేగె ♦ బాలికయును
దల్లిచెంతకు వచ్చె సం ♦ తస మెసంగ. 17

క. ముదుసలిదీవన తల్లికి
ముదంబుతోఁ దెల్పి యర్థ ♦ మును వినఁగోరన్
మది మెచ్చి యంబ దెల్పక
సుదతికి నీతులను నేర్పఁ ♦ జొచ్చె సతతమున్. 18

సీ. ఎనిమిదిగంట లై ♦ నను భోజనపువేళ
పిదప వాహ్యాళికై ♦ వెడలు వేళ
పదిమొదల్పదిరెండు ♦ పాఠంబులకు వేళ
యదిమొదలాటల ♦ కైన వేళ
రెండింటికి భుజించి ♦ యుండఁదగిన వేళ
తరువాతఁ బాఠచిం ♦ తనపు వేళ
నాల్గైన స్వారికై ♦ నడువఁదగిన వేళ
వెనుక పూవులతోటఁ ♦ గనెడు వేళ
పుష్పలతలకు నీళ్ళను ♦ బోయువేళ
యశ్వ మెక్కి వీథులసారు ♦ నరయువేళ
తల్లితోఁ గ్రమ్మఱ భుజింపఁ ♦ దగినవేళ
నిద్దురకు వేళ విధియించె ♦ నెమ్మిఁ దల్లి. 19

క. కడు భయభక్తులతోఁ గ
ట్టడిగా విద్యలను గఱచె ♦ డాక్టరు డేవిస్

కడ నాబేర్నస్ లెహ్జన్
కడన్ జనని చెంతఁ గడమ ♦ కాలముఁ గడపున్. 20

గీ. జర్మనీ, ఫ్రెంచి, లాటిను ♦ ధర్మశాస్త్ర
వృత్తు, గణితప్రకృతిశాస్త్ర ♦ నృత్తగీత
కళల, విలువిద్యఁ, జిత్రలేఖన, స్వదేశ
భాషలందుఁ బ్రవీణయై ♦ ప్రబలె రాణి. 21

క. ఆరోగ్యంబునుఁ జదువును
గోరి లియోపాల్డు మేన ♦ గోడలి సేమం
బారయుచు నన్నగారి కు
మారుని విద్యాభివృద్ధి ♦ మన్నన చేయున్. 22

మ. అతఁడా బాలుని సద్గుణాళి, ఘన విద్యాకౌశలంబుం, బ్రస
న్నతయున్, రూపము, గాంచి నెమ్మనములోన న్మెచ్చి, విక్టోరియా
పతియైనం దగుఁగాక రిత్తవిడువన్ భావ్యంబె ? యీయిద్దఱున్
జతగూర్పం దగు రత్నకాంచనల ♦ సత్సాంగత్యమ ట్లౌననన్. 23

క. ఇది తండ్రివైపువారికి
మది నిష్టములేదు యార్కు ♦ మన్ననతో నె
న్మిదియేండ్ల దనుకఁ దాఁ బెం
చి దివంబునకేగె రాణి ♦ చింతిలు చుండన్. 24

ఉ. తాతయుఁ, దండ్రి, పోయిన విధంబు నెఱుంగదు పెద్దతండ్రిపైఁ
బ్రీతిని బుప్పగుచ్ఛ మమరించి దినంబు నొసంగు నల్లె తాఁ
జేతికి నిచ్చినన్గొని విశేష ముదంబును జూపె రాణి కా
ద్మాతలనాథుఁ బాసిన విచారము దుస్సహమయ్యె నామెకున్. 25

గీ. ఎడిలెయిడ్ దేవి పుత్రిక ♦ లిరువు రేగఁ
గన్నబిడ్డకైవడిఁ బెంచెఁ ♦ జిన్నరాణి

మఱి కూఁతురను నసూయ ♦ నెఱుఁగ దామె
సాధ్వులనఁగ నిట్లుండంగఁ ♦ జనదె భువిని. 26

చ. తెలివియు, విద్యయున్, ధనము ♦ ధీబలమున్, సదసద్వివేకమున్
బలము, యశస్సు, సంపద, సుభాషణము, న్విభవంబు, రూపమున్
జెలిమియు, హర్షమున్, శుభ విశేషము లొడ్లను జెంద బుద్ధిహీ
నులు గని యోర్వనేరరు వినోదముగాంతురు సద్గుణాన్వితుల్. 27

చ. విలియము సోదరాత్మజకుఁ బ్ర ♦ ధ్వనోసంగఁ దలంచి బాలికా
తిలకము పిన్నవౌటను సుధీవరులౌనన రాజశాసనం
బలవడజేసె నావిషయ ♦ మామెకుఁ దెల్పఁ దలంచి పెద్దవా
రలిడిన లేఖపొత్తమున ♦ రాణి గనుంగొనె నూత్నవైఖరిన్. 28

సీ. రాజ్యంబునకు నీవు ♦ రాఁగలవని కమ్మ
వ్రాయంగఁబడె నేమి ♦ వార్త యొక్కొ
ఐశ్వర్యమునకంటె ♦ నధికమా నుత్తర
వాదిత్వభారంబు ♦ మోదమొక్కొ
పరమ ధర్మాధర్మ ♦ పద్ధతులెఱింగి తీ
ర్పొనరించునట్టి నేర్పొదవునొక్కొ
సత్ప్రవర్తనచేఁ బ్రజారక్షణ మొనర్చ
నను పేరు ననుబోఁటి ♦ కబ్బునొక్కొ
యనుచు రాణి యాలోచింప ♦ నామెతల్లి
వేల్సు, నింగ్లాండు, దేశము ♦ ల్వేడ్కఁ జూపి
వైటుద్వీపంపుఁ దూరుపు ♦ నీటిమీఁద
నేగివచ్చుచో గాడుపు ♦ లెక్కువయ్యె. 29

చ. అల లధికంబుగాఁ దొడఁగె ♦ నట్టిటు లూఁగఁ దొడంగె, నోడ జ
ల్లులు వడిగాఁ దొడంగెఁ, బవ ♦ లుగ్గని పెంచెను రేయియై, కడు

న్నెలకువఁ గర్ణధారుఁడు స ♦ మీరణుఁడో యన రాణి తోడుతం
డొలఁగె ఫెళుక్కునన్ విఱిగి ♦ తుండెములై పడెనోడకొయ్యయున్. 30

గీ. కర్ణధారుఁడు సౌండర్సు ♦ పూర్ణకృపను
ప్రాణములఁగాచెనంచును ♦ రాణిదెలిసి
యావురనియేడ్చి ప్రణమిల్లె ♦ నమితభక్తి
నిల్లుచేరిరి పిమ్మట ♦ నింపుమీఱ. 31

క. ముచ్చటఁ గోబర్గుప్రభు
మచ్చిక కొమరులిరువురు స ♦ మంచితలీలన్
వచ్చిరి కెన్సింగ్టన్పురి
నచ్చటచటగల్గు వింత ♦ లారయు కోర్కెన్. 32

క. రూప వయో వర గుణ వి
ద్యాపూర్ణుం డాలుబర్టు ♦ తద్దయుఁ బ్రీతిన్
రూపవయోవరగుణవి
ద్యాపూర్ణను మేనయత్త ♦ తనయను గాంచెన్. 33

ఉ. బండొరు లిట్లు ప్రీతి సుఖ ♦ ముండుట నాలుగువారము ల్సనెన్
మండలనాథపుత్రికలు ♦ మన్నన లందిపురంబుఁజేరి రి
ట్లుండఁగ రాజ్ఞి జన్మదిన ♦ మొప్పఁగ వచ్చుటఁ జేసి హెచ్చుగాఁ
బండువుఁజేసి రామె కగు ♦ బాల్యదశం బరిపూర్తిఁ జేయుచున్. 34

మ. శరణు శరణు దేవా ♦ శశ్వదానంద భావా
సురమునినుత ధీరా ♦ శుద్ధవేదాంత సారా
నిరుపమ శుభనామా ♦ నిత్య సత్యాభిరామా
నిరతిశయ మహాత్మా ♦ నిశ్చలాత్మా చిదాత్మా. 35

ప్రథమభాగము సమాప్తము.

రెండవ భాగము.

క. శ్రీరుచిరగుణగణా యువ
ధారు మహీరాజ్యగరిమఁ ♦ దాల్పఁదగిన వి
ద్యారాశి యగుచు విక్టో
ర్యారాజ్ఞి చెలంగు చుండెఁ ♦ నార్యవినుతయై. 36

సింహాసనాధిరోహణము.

సీ. విలియము దురవస్థ ♦ దెలుప విండ్సరురాజ
భవనమునుండి రా ♦ జవరులైన
కాంటర్బరీగారి ♦ వెంట కానింఘాము
గారును శ్రీరాణి ♦ గారి కడకు
వచ్చి ప్రొద్దుటివేళ ♦ వార్తనవ్వ నెడిలెయిడ్
ప్రభ్వికి నోదార్చ ♦ వ్రాసి యంపె
గన్నిటితోఁ దల్లి ♦ కడనుండ మంత్రి మెల్
బోర్న్ ప్రభువు రాణి ♦ గారి దర్శ
నమునకై వచ్చి విజ్ఞాప ♦ నము నొనర్చెఁ
బదునొకండుగంటలకు స ♦ భాస్థలమున
జరుగు నాంతర్య సభ మీ వి ♦ జయముగోరి
ప్రభ్వి దయచేయవలె నభి ♦ ప్రాయమనుచు. 37

ఉ. సన్నపు నల్ల వల్వలు వి♦చారము దెల్ప ధరించి వచ్చి రా
కన్నియ పిన్నదండ్రులతి ♦ గౌరవమొప్ప నెదుర్కొనం గడు
న్మన్ననఁజేసి నమ్రతగ♦నంబడఁ బీఠము స్వీకరించి వి
ద్వన్నుత సుస్వరంబున ను ♦ దాత్తవచోరచనా ప్రవీణయై. 38

వాగ్దానములు.

సీ. ప్రభువైన పెదతండ్రిఁ ♦ బాపిన కష్టము
త్యున్నత భూభరం ♦ బొప్పగించె

నీ పిన్న వయసులో ♦ నీమహాకార్య మి
ట్లా కస్మికంబుగ ♦ నరయనయ్యెఁ
బరమేశ్వరుఁడు దయా ♦ పరిపూర్ణుఁడై ప్రజా
క్షేమం బొసంగి ర♦క్షించుఁగాత
త్రికరణశుద్ధిగా ♦ దేశాభిమానంబు
కలదని ముమ్మాఱుఁ ♦ బలుకుదాన
ధర్మమార్గంబుఁ దప్పక ♦ తనరుదాన
దేశమర్యాద లరసి వ♦ర్తించుదానఁ
బ్రజల సౌఖ్యంబునకుఁ బాటు ♦ పడెడిదాన
నని చదివి యామె కూర్చుండె ♦ వినయ మొసఁగ. 39

క. మును కంబర్లెండు ప్రభు
వును ససెక్సు ప్రభువును ♦ భూమీశ్వరికిన్
వినయమున మ్రొక్కి గౌరవ
మును గాంచిరి యన్నగారి ♦ పుత్రికచేతన్. 40

గీ. ఈ కరణి నామె రాజ్యభా♦రైకధీర
దాల్చి గర్వవిహీనయై ♦ తనరుచుండె
రాజ్యమునకు వచ్చిన మాటఁ బ్రజ లెఱుంగ
వలయునని భేరి మోఁర యించి ♦ పలికి రిట్లు. 41

క. పెదతండ్రి విలియమునకుం
బదంపడి సమస్త సుగుణ ♦ భాసితయగు నా
పదునెనిమిదేండ్ల రాణికి
ముదంబుతో రాజ్య భార♦ము నిడిరి యనుచున్. 42

చ. ప్రకటన మెల్లరు న్వినిన స♦భాస్థలి కేగెడిరాణిగారి వే
డుకఁ గన సౌధరాజిని గ♦డున్మద మొప్పఁగ నిండ్ల వీథి వీ

థికి మొగమై భువిం బ్రబలి ♦ దిక్సముదాయము మాఱుమ్రోయ రా
జ్ఞికి జయమంచుఁ బల్కి ధర♦ణీతలనాయిక వచ్చెఁ జెచ్చెరన్. 43

ఉ. అత్తఱి గౌరవార్హ మగు ♦ నట్టిశతఘ్నులు వాద్యఘోషముల్
చిత్తము లుల్లసిల్లఁగ వ♦చించుశుభోక్తులు నింగి ముట్ట న
త్యుత్తమ మైనరాణికి మ♦హోత్సవమున్ జరిపించి రామె మో
మెత్తక ఖిన్నయై జనని ♦ కిట్లను నుత్సవ మైనపిమ్మటన్. 44

మ. జననీ నిక్కము తెల్పునీతనయ రా♦జ్యం బేలుసామర్థ్యముం
గనునా సర్వజనానురంజనుఁడు స♦త్కారుణ్యముం జూపునా ?
ఘనమానుత్సవ మాతఱిన్ జనులు వేఁ♦డ్కం జూచుచున్ రాణిగా
రని రమ్మాటకు నర్థ మేమి యని నె♦య్యం బొప్పఁ బ్రార్థించినన్. 45

చ. ఎలనగ వంకురించుటయు♦నింతిఁ గనుంగొని తల్లి బాలికా
తిలకమ! పిన్న పాటను మ♦దిం దిగులొందితి వింతె గాక నేఁ
దెలిపెడి దేమి పల్వురు ను♦తింప మహీభరణైకదీక్షతో
నిలిచితి వీవు నిక్కముగ ♦ నిన్బరమేశుఁడు ప్రోచుగాక నిన్. 46

ఉ. ఈగతి రాణిగారు మది ♦ నెంచుక ధైర్యము నూని యీశ్వరున్
బాగుగ సంస్మరించి కడు ♦ భక్తిఁ బ్రణామ మొనర్చి యోమహా
భాగ! మహీతలంబుఁ బరి ♦ పాలన చేసెడి శక్తి నిచ్చి ర
క్షాగరిమాఢ్య! నన్నుఁ గృపఁ ♦ గావగదే యని కోరె నెమ్మదిన్. 47

క. హానోవరురాజ్యమునకుఁ
దా నేలికసాని యయ్యెఁ ♦ దద్దేశస్థుల్
స్త్రీనాయికఁగా నొల్లరు
గానన్ రాజుగ నొనర్చెఁ ♦ గంబర్లెండున్. 48

క. నిలువకుఁ దనపరివారం
బులవేతనములకు మఱియు ♦ భోజనవస్త్రా

దులకుం దక్కె నధర్మా
దులకుం బరిమితధనంబుఁ ♦ దొలుత నిడఁబడెన్. 49

ఆ. వె. సైనికునకు మరణ ♦ శాసనము విధించి
సంతకమున కిచ్చె ♦ సచివుఁ డొకఁడు
రాణిగారు ప్రేమ ♦ రంజిల్లవానికిఁ
బ్రాణదాన మిచ్చెఁ ♦ బ్రజలు పొగడ. 50

శా. ధీరుండైనప్రధానమంత్రి కడుభ ♦ క్తిం దెల్పువాక్యాళి నిం
డారన్ యోజనఁ జేసి కార్యసరణిన్ ♦ న్యాయంబు వీక్షించుచున్
శ్రీ రంజిల్లఁగ రాణిగారు ప్రజకున్ ♦ క్షేమంబె కావింప మె
ల్బోరన్ రాజులు పల్వురైన నొకరా♦ట్పుత్రిసముల్ గా రనెన్. 51

క. ఒకరాజశాసనము సం
తకమునకుఁ బ్రధానమంత్రి ♦ దగ్గఱ నిడఁ దృ
ప్తికరంబుగ లే దని సం
తకంబు నిడ దయ్యె మంత్రి ♦ తతి వెఱఁగందన్. 52

ప ట్టా భి షే కో త్స వ ము .

సీ. ఈరీతి రాజ్యంబు ♦ నేఁడెల్లఁ బాలింపఁ
బట్టాభిషేకోత్స♦వంబు జరిగెఁ
బగలు శతఘ్నులి♦ర్వదొకటి కాల్పఁబ
తాక పెత్తిరి వేడ్క రాకుమారి
వడిచె బక్కింఘాము ♦ నగరు వెల్వడి యష్ట
తురగరథంబెక్కి ♦ స్తుతు లెసంగ
వెస్టుమిన్స్టరనుకో♦వెలఁ జేర నిన్నూటి
కొకప్రవేశార్హప♦త్త్రికగ నిడిరి

సుమతి కాంటర్బెరీ కిరీ♦టము నొసంగె
జయజయనినాదములు మ్రోసె ♦ సకలదిశల
హర్షకరతాళనాదంబు♦లవనిఁ జెలఁగె
నీశ్వరుఁడు ప్రోచు ననువాక్కు ♦ లెలమి వెలిసె. 53

క వి రా జ వి రా జి త ము .

నరవరు లట్టితఱిన్ ప్రభుభక్తిఁ బ్ర♦ణామ మొనర్చి మహీశ్వరిమేల్
కరమును ముట్టి ప్రమాణ మొనర్చిరి ♦ గౌరవ మొప్ప సభాసదు లా
క్కరొకరె వచ్చి క్రమంబుగ మ్రొక్కి ప్ర♦కాశముగాఁ బ్రభుభక్తి నిరం
తరమును బాయక వర్తిలువారము ♦ దైవము తోడని పల్కి రొగిన్. 54

చ. మతిగలమంత్రిపుంగవు ల♦మర్చినశాసనరాజమున్ జన
ప్రతినిధిసంఘమందుఁ గల ♦ పల్వుర కిష్టములేమిఁ జెల్లలే
దు తనమతంబు సాగమికిఁ ♦ దొందఱ నొంది మదిం బ్రధాని మం
త్రిత విడిపోయె "పీలు" దొర ♦ ధీరుఁడు తత్పదమందు నిల్వఁగన్.

సీ. ఘన మగుపార్లమెం♦టనుసభన్ దక్షులై
రెండుపక్షములవా ♦ రుండువారు
స్థితిపాలకు లని వృద్ధి♦కరణపరులని
వీరిమతంబులు ♦ వేఱువేఱు
మొదటిపక్షమువారు ♦ మునుపటివిషయముల్
మార్పరాదనునట్టి ♦ మాటవారు
కడమపక్షమువారు ♦ కాలానుసరణిగా
మార్పవచ్చుననెడి ♦ మాటవారు
కార్యము జనప్రతినిధిసం♦ఘమున నేరి
సంఖ్య హెచ్చొ వా రొనరింత్రు ♦ సచివు లగుచుఁ

దక్కారులు ప్రతిపక్షులై ♦ తనరుచుండ్రి
మఱియు దేశాభిమానులై ♦ వఱలుచుండ్రి. 56

క. ఈపదవి నెవరు గాంతురొ
యాపక్షప్రభులభార్య ♦ లగుకొందఱు రా
జ్ఞీపరివారంబులుగా
దీపింతురు గౌరవప్ర♦దీపిక లగుచున్. 57

గీ. ప్రీతిమీఱ స్త్రాబర్టు ♦ పీలుదొర ప్ర
ధానమంత్రిపదంబునఁ ♦ దనరుచుండి
పరిజనుల మార్పవలయు నో♦ప్రభ్వియనుచు
రాణిగారికి విజ్ఞప్తి ♦ వ్రాసి యంపె. 58

చ. అది గని రాణిగారు మది ♦ నాగ్రహ మూనఁ బ్రధాను లేగి ప
ట్టుదలగ విన్నవించిరి క♦డున్ దృఢనిశ్చయ మొప్ప నామె వ
ల్వ దనియె నిట్లు వీరికి వి♦వాదము మెండుగ నయ్యె గౌరవా
స్పదపరివార మొక్కరియె ♦ చాలును మార్పఁగ నంచుఁ దెల్పమిన్. 59

సీ. శ్రీరాణిగారు మె♦ల్బోర్న్ ప్రభువున కి
వ్వార్త నెఱింగింప ♦ వలయు ననుచు
మతిచెడి శాంతి నే♦మఱి యుండలేదు నే
దృఢనిశ్చయమున వ♦ర్తించుదానఁ
బరిచారికలను మా♦ర్పవలయు నని మంత్రి
వరులు మూర్ఖపుఁబట్టుఁ ♦ బట్టినారు
పిదప సేవకురాండ్రఁ ♦ బిమ్మట సైరంధ్రు
లను దీసి వేయు మం♦చనరె వాండ్రు
నన్ను పసిపిల్లవలె నెంచి ♦ నవ్వులాట
బట్టుచున్నారు నేఁడు నిశ్చయము గాను

వీరి కింగ్లాండు రాణినన ♦ పేరు దెల్పు
దాన నని మైత్రి మెఱయ ను♦త్తరము వ్రాసె. 60

శా. ధైర్యాలంకృతు లైనమంత్రులు యథా♦ర్థంబున్ నివేదింప వి
క్టోర్యారాజ్ఞియు సమ్మతించితగు నీ♦డున్ జోడుగా రాజస
త్కార్యాలోచన దెల్పఁజాలుననఘున్ ♦ గల్యాణమై యీయసా
కర్యంబుల్ దొలగింతుఁగాక యనుచుం ♦ గాంక్షించుచుండెన్ మదిన్.

క. అత్తఱి నాల్బర్టుప్రభుఁ
డుత్తమగుణజాలభూషి ♦ తోర్వీశ్వరికిం
జిత్తము రంజిల్లఁగ నొక
యుత్తరమును వ్రాసి యంపె ♦ నుత్సుకుఁ డగుచున్. 62

సీ. ఈయిరువురి పెండ్లి♦సేయ లియొపాల్డు
నతనిమిత్రుఁడు నాత్మ ♦ నలరుచుండ
నన్నతోఁ గ్రిమ్మఱి ♦ నాల్బర్టు వేడ్క నిం
గ్లండున కేతెంచె ♦ గౌరవమున
రూపగుణాఢ్యుఁడౌ ♦ భూపాలసుతుఁ గాంచి
పరిణయం బగుకోర్కి ♦ ప్రభ్వికొదవె
నారీతి నెఱిఁగి స్టా♦క్మారు లియొపాల్డు
మొదలగువారు సం♦మోదితులైరి
దీనిఁ బార్లమెంటునుసభం ♦ దెలుపవలయు
నట్టిసభ యగులోపల ♦ నభిమతంబు
ప్రకటన మొనర్ప సభ మంత్రివరులు చేయఁ
బురము లెనుబదిమంది చే♦రిరి వినంగ. 63

చ. సవినయభంగిఁ గేల్వడక ♦ సభ్యులు వింతగఁ జూడ నాసభా
భవనము నందు నిల్చి తన ♦ భావముఁ దెల్పి త్రపానతాస్యయై

యవలకుఁ బోవుచోఁ బ్రకట♦నార్థము బత్రిక వేఁడుమంత్రి క
య్యువతి వినమ్రయౌచుఁ దల♦యూఁచి గృహమ్మున కేగె నొయ్యనన్. 64

వి వా హ ము.

క. అమ్మహనీయోత్సవమున్
నెమ్మిఁ గనుంగొనఁగ బంధు ♦ నివహము శుభల
గ్నమ్మున సన్నిహితంబై
సమ్మోద మొనర్చుచుండె ♦ సర్వజనులకున్. 65

ఉ. భేరులు వాద్యభేదములు ♦ పెల్లుగ మ్రోయ శతఘ్ని నాదముల్
ధారుణి మాఱుమ్రోయఁగ ను♦దాత్త జయోక్తులు నింగిముట్టఁగన్
బారులు దీర్చి రాజపరి♦వారము పార్శ్వములం జెలంగఁగన్
జేరిరి తన్మతాలయము ♦ చిత్తము లుల్లసిలన్ వధూవరుల్. 66

సీ. ఆసమయమున మం♦తాచార్యులకు ధర్మ
సందేహ మొక్కటి ♦ సంభవించె
వధువు మహారాజ్ఞి ♦ వరుఁడు విధేయుఁడౌ
ప్రకృతివర్గములోని ♦ వాఁడు నేఁడు
పాణిగ్రహణవేళఁ ♦ బతితో సకలవిధ
ముల లోఁబడుదునంచు ♦ బలుకవలయుఁ
బ్రభుత నెఱపునట్టి ♦ రాణిఁ బ్రజలలో నొ
కనికి నీరీతిగా ♦ ననుటయెట్లా
యని గుజగుజలు పోయి రా♦ణిని గనుఁగొని
ధైర్యమూని వృద్ధుఁ డగునా♦చార్యవరుఁడు
నే విధేయురాల ననుట ♦ దేవి నేఁడు
విహువ నభిమతమాయని ♦ యడుగుటయును. 67

శా. ఆవాక్యంబున కామె నొచ్చుకొని యో♦యాచార్య! మీశాస్త్రమం
దేవాక్యంబును వీడవల్వ దనియే ♦ యీనాయభీష్టంబు నే
సేవింతుం బతి దైవమ ట్లనియె స♦స్సెక్సుప్రభుం డత్తఱిన్
గావించెన్ దనయన్నగారిసుతఁ గ♦న్యాదానముం బ్రేమతోన్. 68

చ. దయనిడి యీవధూవరులఁ ♦ దద్దయుఁ బ్రోవుత మంచు నీశ్వరున్
జయజయనాదముల్ సెలఁగ ♦ సర్వజనుల్ వినుతించి రట్టిచోఁ
బ్రియమున నవ్వధూమణియుఁ ♦ బెండ్లిప్రమాణములన్ యథావిధిన్
భయవినయంబులం బలికె ♦ బంధుజనాళికి మ్రొక్కె భర్తతోన్. 69

క. వారలు విభవముతో శక
టారోహణ మాచరించి ♦ యరిగెడిత్రోవన్
జేరెఁ బ్రజవేడ్కఁ గనుఁగొను
కోరికతోఁ బదునొకండు ♦ క్రోసులదనుకన్. 70

చ. ఒకపదినాళ్ళు నిల్చి తన ♦ యూరిప్రయాణ మొనర్చుతండ్రిఁ జూ
చి కడువిచార మొందుపతి ♦ చిత్తమెఱుంగుటఁ జేసి రాణిగా
రొకదినచర్యపొత్తమున ♦ నుమ్మలికంబుగఁ గొంత వ్రాసి కం
టికిఁ దగుజొప్పరీతి నెగ♦డెం బతిభక్తి ననేక భంగులన్. 71

మ. ఆలకోబర్గువిభుద్వితీయతనయుం ♦ డాల్బర్టు విక్టోరియా
లలనాదేవియె సర్వకాలముల నీ♦శాదేవియై ప్రోవ స
ల్లలితోదారుఁడు ధర్మశీలుఁడయి భూ♦లక్ష్మీపరామర్శచే
నిలవిష్ణుండన నొప్పె శాశ్వతయశో ♦ హేతుప్రభావంబునన్. 72

సీ. అతనికిఁ బార్లమెం♦టనుసభ నేఁటేఁట
మూఁడులక్ష లొసంగు ♦ మొదల నిడిరి
తమరాష్ట్రసద్గౌర♦వమున కగ్రేసర
త్వము రాణిగారుభ♦ర్తకు నొసఁగిరి

దేశాభిమానినై ♦ దీపించి మనక్షేమ
మును గోరు నని ప్రజల్ ♦ ఘనత నిడిరి
పరిణయవేళ నా♦దరముఁ జూపనియ నే
కులు సదభిప్రాయ♦ముల నొసఁగిరి
మంత్రిరీతి రాజ్యాంగమ♦ర్మముల నెఱిఁగి
ధీరుఁ డగుచుఁ బ్రజాక్షేమ ♦ దృష్టితోడ
సత్యధర్మైకరక్షణా ♦ చార్యుఁడగుచుఁ
బరఁగెనృపు లౌననంగనా♦ల్బర్టుప్రభుఁడు. 73

క. తొలిచూలి నాల్గుమాసం
బు లైన శ్రీరాణిగారు ♦ పుష్పలతోఁటం
దిలకింప భర్తతోడం
గలిసి మహావిభవ మొప్పఁ♦గా వెడలుటయున్. 74

సీ. బండికి ముఁదుగా ♦ నుండిరి గుఱ్ఱంపు
రవుతు లిర్వురు భక్తి ♦ రాజిలంగ
నశ్వపాలకు లిర్వు ♦ రాబండివెన్కఁ బ్ర
క్క నడుచుచుండిరి♦ గౌరవముగ
నొకగుట్టదరి రాజ♦శకటు మేగఁగ నాఱు
గంటలవేళ నొ♦క్కఁడు కడంగి
యాగ్నేయ మొకకేల ♦ నందిమహారాజ్ఞి
గారిని గుఱిచేసి ♦ కాల్చుటయును
దెలిసి యాల్బర్టు భార్యను ♦ దొలఁగఁద్రోసె
మఱియుఁ గుఱిఁజూచి కాల్చె య♦మ్మొఱకువాఁడు
పట్టువడియె నారక్షక♦భటులచేత
నట్టిఘాతుకుఁ డెడ్వర్డు ♦ యాక్స్ఫోర్డు. 75

ఉ. పిమ్మటఁ గెంటుప్రభ్వి మది ♦ భీతిలునో యని రాణిగారు వే
గమ్మె ప్రయాణమై జననిఁ ♦ గన్గొని యింటికి నేగి ధర్మమా
ర్గమ్మున నాక్స్ఫోర్డునకుఁ ♦ బ్రాణము గాచెను ముప్పదైదువ
ర్షమ్ములు నిండునట్లు చెఱ♦సాల నిడంబడి వాఁడు పిమ్మటన్. 76

క. ద్వీపాంతర వాస్తవ్యుల
ప్రాపగునాస్ట్రేలియాకుఁ ♦ బంపఁబడెను నీ
కీపాపబుద్ధి యేలన
నాపేరు భువిన్ స్థిరముగ ♦ నాటుట కనియెన్. 77

గీ. ప్రథమగర్భము దాల్చి ♦ ప్రజలురాణి
గారిపినతండ్రులకు లేని ♦ గౌరవంబు
కలిగి యాంతరంగికసభ ♦ నిలుపఁబడియె
నామెభర్త యాల్బర్టు గు♦ణాఢ్యుఁ డగుట. 78

సంతానము.

క. విదిత మగురాజ్యలక్ష్మీ
పదస్థురా లయినరాణి ♦ పరిణయమగు తొ
మ్మిదినెలలపయిఁ బదునొకం
డుదినములకుఁ బుత్రికం గ♦దున్ కృపం గాంచెన్. 79

క. ఏఁడైనఁ బెండ్లిపండువు
మూఁడునెలలబాలతోడ ♦ ముద్దుగ జరిగెన్
నాఁడె సుతనామకరణపు
వేడుకయుం బ్రబలె నూత్న ♦ విధమై తోఁపన్. 80

చ. పదపడి రాణిగారు పరి♦వారము గొల్వఁగ భర్తతో వనం
బుదఱియఁ జొచ్చె నవ్విభుఁడు ♦ భూరిహిమావరణాంబుఖేలనా
స్పదవరపాదుకల్ దొడిగి ♦ సంచరణం బొనరించుచుండి పె
ట్టిదమగునీటఁ గ్రుంగుడు వ♦డెం బతిప్రాణముఁ గాచె నామెయున్. 81

క. ఆగండము గడిపి శుభ
శ్రీగౌరవ మొప్ప నిల్లు ♦ చేరి సుఖముగాఁ
దాఁ గనినబాలికామణి
బాగుగఁ బెనుచుకొనుచుండెఁ ♦ బాలిడి ప్రేమన్. 82

సీ. ఆబాలికకు వర్ష ♦ మగుటకుఁ బదిరెండు
దినము లుండఁగ నగ్ర ♦ తనయుఁ డొదవె
నతనికి నేఁటిపై ♦ నయిదునెలలపది
యాఱుదినంబుల ♦ కలివపుట్టెఁ
బుత్రికి నేఁటిపై ♦ మూఁడునెలలతొమ్మి
దిదినంబు లేగద్వి♦తీయుఁ డొదవె
నాక్రొమగునితొమ్మి♦దవమాసమున నిర్వ
దొకదినమ్మున సుపు♦త్రిక జనించెఁ
బడఁతికి నేఁటిపైఁ ♦ బదినెలలగుటకు
నాల్గునాళ్ళుండఁగ ♦ నాతి పుట్టె
బాలకు రెండేడ్ల♦పై నొకనెలమీఁదఁ
బదినాళ్ళకుఁ దృతీయుఁ ♦ డుదయ మొందె
నతనికి మూఁడేఁడు ♦ లగుట కిర్వదినాల్గు
దినము లుండఁ జతుర్థ ♦ తనయుఁ డొదవె
నితనికి నాల్గేండ్ల ♦ యేడుదినంబుల
కంగన పుట్టెఁ బే ♦ ర్లరసి కనుఁడు
(1) ధీరవిక్టోర్యా యెడిలెయెడ్ ♦ మేరులూయ్స
(2) నోలి నాల్బర్టు యెడ్వర్డు ♦ (3) నాలి (4) సాల్ఫ్రి
(5) హెలిన (6) లూయి (7) సార్థరులనఁ ♦ జెలఁగుచుండ
నల (8) లియోపాల్డు (9) బీట్రిసు ♦ వెలిసిరిలను. 83

మ. తొలిసూనుం డుదయింపఁగా మిగుల సం♦తోషంబుతోఁ దల్లిదం
డ్రులు నాప్తుల్ సెలఁగం జనావళి భువిం ♦ బ్రోవంగ జన్మించె నం
చలఘుప్రేమ నుతింప నామకరణం ♦ బానాఁటి పెన్వేడ్కనై
పిలవయ్యెన్ గగనాక్షిలక్షలు నృపశ్రేష్ఠుల్ మదిన్ మెచ్చఁగన్. 84

సీ. అతనికి నార్నెల ♦ లగునంత సాయాహ్న
మున దేవదర్శన ♦ మునకు నేగి
వచ్చుచో మఱునాఁడు ♦ వనమున కేగుచో
నగ్నిబాణము లేసె ♦ నధముఁ డొకఁడు
మొదటిబాణమున ని♦ష్ప్రాదవమి రెండవ
యది గుఱిదప్పుట ♦ నలిసి పోయెఁ
బట్టితెచ్చిరి వీర ♦ భటులు మరణదండ
నమును విధించిరి ♦ న్యాయపతులె
యది వినుచు వాఁడుమూర్ఛితుఁ ♦ డైన నెఱిఁగి
రాణిగారు జాన్ఫ్రాన్సిస్సు ♦ ప్రాణ మిచ్చి
యమితదయతోడ ద్వీపాంత ♦ రమున కనిపెఁ
బ్రిజలు జయఘోషములతోడఁ ♦ బ్రస్తుతింప. 85

క. ఆనాఁటి రాత్రి భర్తయుఁ
దానును నాటకము జూచు ♦ తలఁపున నరుగన్
ధీనిధి యని జనులు పొగడఁ
గాను లియోపాల్డు ధైర్య ♦ గరిమకు మెచ్చెన్. 86

క. ఆమఱునాఁ డింకొక్కఁడు
భూమీశ్వరి నేసె వనికిఁ ♦ బోవుతఱిని ని
ష్ప్రేమాత్రంబును బుట్టక
నామెను రక్షించె దైవ ♦ మత్యంతకృపన్. 87

చ. మనుపతిరాజశాసనముఁ ♦ బోనిడి కొత్తగ సంస్కరించినన్
జనులు ప్రసన్నులౌదు రని ♦ చక్కఁగఁ దెల్పిరి రాణిగారు మే
లని సచివాగ్రణుల్ కడుర♦యంబున నట్లొనరింపఁ బార్లమెం
టనుసభవార లియ్యకొని ♦ రంత నెఱింగిరి నాల్గునాళ్ళలోన్. 88

గీ. మనుజుఁ డెవఁడు రాజద్రోహ♦మును సలిపిన
నమరు నేఁడు వర్షములు ద్వీ♦పాంతరము న
లేక దెబ్బలు ముమ్మాఱు ♦ దాఁకమూఁడు
వర్షములను గారాగృహ ♦ ప్రాప్తినొయని. 89

శి శు పో ష ణ.

క. నవసంఖ్య నలరుశిశువులు
నవరత్నము లనఁ జెలంగి ♦ నానాజననే
త్రవినోదంబు లొసఁగ నా
నవనాగరికాగ్రగణ్య ♦ నాయిక పెనిచెన్. 90

ఉ. చక్కఁగఁ బెంపఁజాలుపరి ♦ చారిక లన్నియమించుచుం గడున్
మక్కువమీఱఁ బిల్లలకు ♦ మాటల నేర్పుచు బండిమీఁదఁగా
నొక్కొకతోఁటఁ ద్రిప్పుటకు ♦ నొప్పుచు నాటలఁ జూచుచు న్మదిన్
బెక్కుతెఱంగుల న్మనిచి♦ పెంచిరి తల్లియుఁ దండ్రి వేడుకన్. 91

ఉ. అంగన మూలు దాలిచిన ♦ యప్పుడు పిల్లలఁ బెంచునాఁడు రా
జ్యాంగవిశేషకార్యముల ♦ నారయ వేదనఁబోల దామెకున్
ముంగలి రాజు లెవ్వరును ♦ భూపరిపాలన మిట్లు చేయరం
చుం గడుపెంపుఁ గాంచి పరి♦శుద్ధయశోనిధి యయ్యె భూస్థలిన్. 92

సీ. అస్బోర ననుగొప్ప ♦యా రామమును వైటు
ద్వీపంబునన్గొని ♦ దివ్యగృహము
గట్టించి శ్రీరాణి ♦ గారు పిల్లలకిడఁ
బ్రమదవనంబు లే♦ర్పఱిచెఁ దండ్రి

రమణీయ స్థానయా ♦ శ్రమకుటీరంబును
విహరణస్థలులు వేర్వేఱఁ బరఁగె
నుద్యానవనములో నొక్కొక్కరికిఁ బుష్ప
వనులు కూరలచెట్లు ♦ దనరుచుండె
నిర్మితంబయ్యె నొకచిన్న ♦ కర్మశాల
వంటశాలయు నచ్చోట ♦ వఱలుచుండెఁ
దగినపనిముట్లు ప్రత్యేక ♦ ముగ నొసఁగిరి
బాలికాబాలకనయన ♦ పర్వముగను. 93

గీ. వడ్రఁగిపనులు మొదలైన ♦ వాని నేర్చి
యిటికలను గాల్చి గోడల ♦ నెల్లఁ బెట్టి
యాట లాడుచుఁ బసివాండ్రు ♦ కోట గట్టి
తోఁటలను విహరించుచుం♦డురు సతతము. 94

క. తోఁటలఁ గాసెడికూరల
నాటలకై వండి విందు ♦లని తలిదండ్రుల్
మేటిముదమొందఁ బెట్టుచుఁ
బోఁటుకు నొకవింత నేర్చి ♦ పొలుతురు బాలల్. 95

క. ముదమున బాల్మోరల్ నా
మదుర్గమున్ శిశువులకు స♦మస్తవిధములన్
మది కింపగు నని స్కాట్లాం
డుదేశమునఁ గొనిరి రా ♦ ట్కుటుంబము కొఱకై. 96

మ. అలమర్గస్థితులై ముదం బొదవ బా♦ల్యప్రాభవం బొప్పఁగొం
డలపైఁ బ్రాకుచు జాఱుచున్ దిగుచు గు♦ట్టల్ దాఁకుచున్ వీడుచున్
నెలయేళ్ళన్ వడి దాఁటుచున్ ఫలములం జేకొంచు మేల్పుష్పముల్
వలుమాఱుం గనికోయుచుండ్రు శిశువుల్ ♦ భావంబు లుప్పొంగఁగన్. 97

ఉ. అల్లగిరీంద్రమందుఁ గల ♦ యట్టిదరిద్రుల కర్థ మిచ్చుచుం
బిల్లలపాటల న్వినుచు ♦ వృద్ధుల రోగుల నాదరించుచుం
జల్లనిచూడ్కితోఁ బశులఁ జక్కఁగ మేపఁగ నాజ్ఞ లిచ్చుచుం
దల్లియనం జెలంగె నెలఁ ♦ తల్ సరి యాదురె రాణిగారికిన్. 98

సీ. వేకువ మేల్కాంచు ♦ విభునితోఁ దొమ్మిది
గంటలకు భుజించు ♦ వంటకముల
కొంతసేపు దిరిగి ♦ స్వాంతపనులఁదీర్చి
రెండుగంటలవేళఁ బండులుదిను
మంత్రులతో రాజ్య ♦ తంత్రముల్ నెఱవేర్చు
నైదుగంటలవేళ ♦ యాగువఱకును
దరువాత భర్తయో ♦ తల్లియో తోడరాన్
బండిపై విహరించు ♦ చుండుగంట
గ్రంథపఠనంబొ గానమో ♦ రమణసలిపి
రాత్రి సకుటుంబపరివా ♦ రముగ నామె
యెనిమిదింటికి భోజనం ♦ బొనరఁజేసి
సౌఖ్యముగ నుండుఁ బ్రజలెల్ల ♦ సంస్తుతింప. 99

క. గిరిదుర్గంబుల నాల్బ
ర్టు రమ్యమగు వేఁటలం ది ♦ రుగు రాజ్ఞియుఁ ద
త్పరిసరగిరు లపుడప్పుడు
దిరుగుటయుం గలదు హర్ష ♦ దీప్తహృదయయై. 100

క. కాంతారవిహారమునకు
సంతసమున రాణిగారు ♦ జన నొకబాణం
బంతంతఁ బరపుటను ద్వీ
పాంతరమున జేగె విల్లి♦యమ్‌హామిల్టన్.

గీ. ఆర్థరు జనించు నెలలోన ♦ నరిగి చిన్న
తండ్రిఁ గని వచ్చుచుండ న ♦ త్తఱి నొకండు
రాణిగారి మొగంబున ♦ రక్త మొదవఁ
గొట్టి ద్వీపాంతరమునకై ♦ పట్టువడియె. 102

క. వదునెనిమిదివందలయే
బదియునొకదు వర్షమందు ♦ బహుచిత్రములై
పొదలెడు సమస్తవస్తువు
లొదవెను లండన్‌పురీజ ♦ నోద్యానవనిన్. 103

చ. ప్రకటన చేయఁగాఁబడియెఁ ♦ బల్విర కీవిషయంబు చక్కఁగన్
సకలవసుంధరావరులు ♦ సందడిగాఁ జనుదెంచి రమ్మహా
ధికజనసంఘముల్ నిలువ ♦ దివ్యసభాభవనంబు గట్టి ర
త్యకలుషరామణీయకము ♦ హావిభవంబున మించి రాజిలన్. 104

మ. పతియున్ బుత్రుఁడు పుత్రికామణియుభూ ♦ పాలాగ్రణుల్ దోడరాన్
కూతులున్ బంధుజనంబులున్ ముదముతో ♦ నేతెంచుచుండన్ జవ
ప్రతతుల్ దిక్కులు పిక్కటిల్ల నడువన్ ♦ బ్రఖ్యాతి దీపింప నీ
క్షితిభారంబు వహించురాణి వెడలెన్ ♦ జిత్రంబు వీక్షింపఁగన్. 105

మ. సభలో నిర్వదివేలసంఖ్య మఱియున్ ♦ సంఘంబుగాఁ దోటలో
శుభలీలాకృతి నేడులక్షలమను ♦ ష్యుల్ నిల్చి గాంచన్ మహీ
విభులం గూడి ద్విషష్టిలక్షలజనుల్ ♦ వీక్షించి రేకంబుగా
విభవం బద్భుతమైదుమాసములపైఁ ♦ బ్రీతిన్ బదేనొత్తిఘుల్. 106

క. ఇది యాల్బర్టుప్రేరిత
ము దీనికిన్ రెండువిషయ ♦ ములు వాణిజ్యం
బొదవు నభివృద్ధి యై రా
జదర్శనం బైకమత్య ♦ జనకంబె యగున్. 107

క. పదునెనిమిదివందలయే
బదిరెండవయేట న్యాయ ♦ వాది యొకండై
ర్వదియైదులక్షలధనం
బొదవించెను రాణిగారి ♦ కొకపత్త్రముచేన్. 108

మ. అమితోత్సాహము లుల్లసిల్లఁ దగువి ♦ ద్యాబుద్ధులున్ రాజధ
ర్మములున్ సర్వమతప్రచారములు స ♦ న్మార్గంబులున్ సర్వధ
ర్మములున్ శాస్త్రములున్ గురూత్తములునే ♦ ర్పన్ దల్లిదండ్రుల్ గనన్
గ్రమశిక్షాపరు లభ్యసించి రలరా ♦ ట్కన్యామణుల్ బాలకుల్. 109

క. పిల్లలు జదివెడుపొత్తము
లెల్లను దాఁ జదివి జూచి ♦ యిడువిక్టోర్యా
వల్లభుఁడు మఱియు నీతుల 110
నుల్లాస ముతోడ నేర్పు ♦ చుండు సతతమున్.

సీ. పదునెనిమిదియేండ్ల ♦ ప్రథమపుత్త్రిని విలి
యమ్ ఫ్రెడరిక్కును ♦ నతని కిడిరి
తండ్రిగారికి ననం ♦ తరమున జర్మనీ
చక్రవర్తి సమాఖ్య ♦ సంఘటించె
నీదంపతులు గాంచి ♦ రెనమండ్రుబిడ్డల
నగ్రజన్ముండు రా ♦ జయ్యె నిప్పు
డతఁడె రెండవవిల్లి ♦ యమనునామమువాఁడు
దేశంబు జర్మనీ ♦ దిగ్విదితము
నలువదియు రెండువర్షముల్ ♦ గలుగునాఁడె
రాణిగారు దౌహిత్రసం ♦ ప్రాప్తిఁ గనిరి
సంపదైశ్వర్యయుక్తప్ర ♦ శస్తిఁ గనియు
గర్వరాహిత్యగౌరవా ♦ గ్రణులు వీరు. 111

సీ. ప్రథమపుత్త్రుం డడం ♦ బర్గునాక్స్ఫోర్డు
ననుకేంబ్రిడ్జినా ♦ నొసరుఁ జాత
శాలఁ జదివె నల ♦ గ్జాండ్రామహారాజ్ఞి
డెన్మార్కురాట్కన్య ♦ కన్మదమునఁ
బెండ్లియై యాల్బర్టు ♦ విక్టరనెడిపుత్ర
కునిజార్జి ఫ్రెడరిక్కు ♦ ననెడిపుత్త్రుఁ
గాంచి మువ్వురుపుత్త్రి ♦ కలఁ గాంచె రాణి సత్
పౌత్రినిఁ గనియెన ♦ ల్వదయిదేండ్ల
కటువెనుకను భరతఖండ ♦ మరసి ప్రజల
గౌరవము గాంచి యువరాజ్య ♦ గరిమఁ గాంచి
కొనియె వేడ్క సండ్రింఘాము ♦ మనిచెఁబనుల
శిల్పపనులు ధాన్యాదులున్ ♦ నిల్పెఁ బురిని. 112

శా. ఆలండన్ పురియందు నిల్పఁబడు ధా ♦ న్యాదుల్ మహాశిల్పవి
ద్యాలావణ్యము గాంచి వర్తకులు త ♦ ద్యాత్రాపారలోలాత్ములై
భూలోకంబున సర్వమానవులు సం ♦ పూర్ణప్రమోదంబుతో
నాలోకింప ధనాఢ్యులై మనెద ర ♦ త్యంతాద్భుతంబొప్పఁగన్. 113

గీ. విద్య నేర్పనుపాధ్యాయు ♦ వెంట నిచ్చి
రోడ్డపైఁ బుత్రులను దిశల్ ♦ చూడ నంపె
నశ్వసేనాధిపతి యగు ♦ నగ్రసుతుఁడు
ప్రీతి నిండియాఁ జూచెఁ గ్లా ♦ రెన్సుప్రభుఁడు. 114

క. యువరాజవర్యునకు రెం
డవపుత్త్రుం డోడనడుపు ♦ టన్ ఘనుఁడగుచున్
భువి యార్కుప్రభుఁడై పు
త్రవరేణ్యునిఁ గనియె బంధు ♦ తతి ముద మొందన్. 115

క. ప్రథమజుఁడు వేల్సుదేశ
ప్రథితాధిపపథముఁ గాంచి ♦ ప్రబలంగ మనో
రథశిద్ధి గాంచి తగుస
త్పథచారిణి రాణి ధరణిఁ ♦ బాలించెఁ గృపన్. 116

సీ. ఆలిస నెడిద్వితీ ♦ యసుతచిఱుతనాఁడు
వ్యాయామనిరతురా ♦ లనుటె గాని
యమితపరోపకా ♦ రమునకుఁ గంకణం
బును గట్టి యధికకీ ♦ ర్తిని గడించె
హెస్సీప్రభుండు లూ ♦ యీభర్త యయ్యెఁ బి
ల్లల నైదుగురిఁ గాంచి ♦ వెలసె నిలను
దండ్రికి నుపచార ♦ ధర్మంబు నెరవేర్ప
జర్మనీ ఫ్రెంచిదే ♦ శస్థులకును
యుద్ధమున గాయపడుసేన ♦ నుద్ధరించె
దాదులను బెట్టుపెక్కువై ♦ ద్యము లొనర్చి
తనదుపేరు రోగు లెఱుంగు ♦ తలఁపు లేక
సర్వజనకీర్తనీయయై ♦ పర్వె మిగుల. 117

మ. భువి నాల్ఫ్రెడ్డు ద్వితీయుఁ డండ్రు రషియా ♦ భూపాలు మేరీసుతా
ధవుఁడై నావికసైన్యనాథపదవిన్ ♦ దాల్చెన్ విరోధుం డొకం
డు విలోకింపుచు నగ్గి గుండు బరపన్ ♦ డొక్కన్ విమర్శించి శ
స్త్రవిదుల్ గాచిరి నల్వురైరి తనయుల్ ♦ సత్పుత్రియొక్కర్తుగాన్.118

క. జను లాగష్టన్ బర్గని
యనుదేశాధీశుఁ గ్రిష్టి ♦ యన్ నామమువా
నిని వరియించినహెలినా
దనసంతానంబు మనిచెఁ ♦ దద్దయుఁ బ్రేమన్. 119

సీ. లూయిసీకన్యక ♦ లోరన్ ప్రభునిభార్య
యయ్యె సంతానంబు ♦ నరయలేదు
ఆర్థరనెడితృతీ ♦ యసుతుఁడు కెన్నాటు
ప్రభువు ప్రష్యాదేశ ♦ రాజపుత్రి
లూయిసానువరించి ♦ లోకులు మెచ్చఁ బు
త్రికుఁ గాంచి పుత్రికా ♦ ద్వయముఁ గాంచె
నితఁడె హిందూదేశ ♦ మేతెంచి పిదప బాం
బయిరాజ్యసేనాధి ♦ పతిగ నుండె
నాలుగవవాఁడు తండ్రిని ♦ బోలువాఁడు
పెండ్లి యాడెను హెలినాను ♦ ప్రేమ మీఱఁ
బుత్రికను బుత్రుఁ బడసెను ♦ బుద్ధిశాలి
ప్రబలె నాల్బనీపతిలియో ♦ పాల్డు ధరణి. 120

క. కడసారిపుత్రి బియెట్రిను
నెడఁబాయక తల్లి యిర్వ ♦ దెనిమిదియేండ్లన్
గడువఁగ బాటెన్ బర్గున
కొడయఁడు హెన్రీకి నెన్ని ♦ యొనరిచెఁ బెండ్లిన్. 121

గీ. అతఁడె యాఫ్రికాసేనాధి ♦ పతిగ నెగడె
సుతుల ముప్వుర నొకకుమా ♦ రితను గాంచె
ఘనగుణశ్రేణి రాణికి ♦ మనుమరాండ్రు
మనములను ముప్పదెన్మిది ♦ మందిసంఖ్య. 122

చ. పరిణయమైనయిర్వదొక ♦ వర్షమునన్ జరమోత్సవం బొన
ర్చిరి నృపు లెన్ని చెప్పకొను ♦ చెల్వనఁ దొమ్మిదిమంది పిల్లలున్
వరుఁడును దాముక్షేమముగ ♦ వర్ధిలుచుండెడిరాణిగారు భా
సురవిభవోన్నతిన్ బ్రబలు ♦ చున్ ధరఁ బ్రోచుచు భూరికీర్తులన్.123

ఉ. తప్పెను మెండుగండములు ♦ దైవకృపన్ ధరణీతలేశ్వరిన్
జెప్పెడిదేమి కష్టములఁ ♦ జెందుట వర్ణన జేయ నామనం
బొప్పకయుండె నిత్తఱి మ ♦ హోన్నతరాష్ట్రముఁ బ్రోచుముచ్చటల్
జెప్పకొనంగ సంతసము ♦ జేకుఱు వీనుల కింపు పుట్టెడున్. 124

పం. పరాత్పరా సమస్తలోకపావనా మహాప్రభూ
నిరామయా మహానుభావ నిర్వికల్పనిశ్చలా
చరాచరప్రభూత హేతుజాతలోకరక్షకా
నిరంతరప్రభాసమాన నిర్గుణానిరంజనా 125

ద్వితీయభాగము
సమాప్తము.

తృతీయభాగప్రారంభము.

క. శ్రీరమ్యభక్తజనలో
కారాధ్యా లోకరక్ష ♦ ణా సర్వజ్ఞా
భూరినిగమార్థగమ్యపు
రీరాజ్యాధీశ యువధ ♦ రింపు మహాత్మా! 126

క. శ్రీమహారాజ్ఞిగారిచ ♦ రిత్రమునను
భూషణం బగునా మెప్ర ♦ భుత్వదశను
గొన్ని ముఖ్యాంశముల మాత్ర ♦ మెన్నివ్రాసి
పిదప దేశాభివృద్ధిఁ దె ♦ ల్పెదను గొంత. 127

క. పదునెనిమిదివందలనలు
బదెన్మిదవయేట భూమి ♦ పాలనమునకై
యొదవె నొకకలతరాజుల
ను దీసి వైచి భువిఁ బ్రోవ ♦ ను బ్రజదలఁచుటన్. 128

ఉ. అప్పుడు ఫ్రాన్సుదేశమున ♦ నైనభయంకరదుష్టచేష్టలన్
దప్పక చూచి తద్విభుఁడు ♦ ధర్మసతీయుతుఁ డౌచు నాపదల్
దప్పినఁ జాలు నంచుఁ బెడ ♦ దారిని స్మిత్తను మాఱుపేరుతో
నొప్పచు రాణిగారి దగు ♦ నుజ్వలరాజ్యము జొచ్చెఁ జెచ్చరన్. 129

క. అది తెలియక మును పామెయు
మది జాలి జనింపమేన ♦ మామ లిరుపా
ట్లు దెలియుటకు నొకజాబును
సదనుగ్రహ మొప్ప వ్రాసెఁ ♦ జక్కనిశైలిన్. 130

గీ. ఫ్రెంచిచక్రవర్తి ♦ భీతి లూయీఫిలి
ప్పనెడివాఁడు రాజ్య ♦ మునకు భ్రష్టుఁ
డగుచు శరణుచొచ్చె ♦ నమితదయను రాణి
గారు నాదరించి ♦ ఘనత నిడిరి. 131

గీ. ఆస్ట్రియా ప్రష్షియా స్పెయి ♦ ననెడిదేశ
ములు మొదలుగాఁగ బహుదేశ ♦ ములకునిట్లు
జరిగెఁ గాని బెల్జియము దే ♦ శమునలేదు
ప్రజలఁ బ్రోవ లియోపాల్డు ♦ ప్రభువు గాన. 132

ఉ. యూరపుఖండమండలి మ ♦ హోన్నత రాష్ట్రము లేలు రాజులన్
గూరిచి వ్రాయులేఖ్యముల ♦ కున్ దనభర్తయుఁ గార్యదర్శియున్
నేరిమిఁ జూప రాజ్యములు ♦ నిల్చుట కిర్వదివేలసంఖ్యతో
ధారుణి నొప్పె జాబులు హి ♦ తంబును దెల్పెడిరాణిగారికిన్. 133

సీ. ఇదివఱకొక్కమా ఇంగ్లండునకును ర
ష్యాచక్రవర్తి తా ♦ నరుగుదెంచి
క్రైస్తవులను దురు ♦ ష్కపతి బాధింపఁ జూ
చ్చెననుచు నమ్మకం ♦ బొనరఁ బల్కి

రాణిగా రమితగొ ♦ రవ మొసంగఁగ సంత
సముమీఱఁగన్ స్వదే ♦ శమున కేగెఁ
బదపడి వచ్చె నాఁ ♦ బర్డిన్ ప్రభువు ప్రథా
నసచివుఁగా నయ్యె ♦ వసరమందుఁ
గపటియై "నికొలస్" దురు ♦ ష్కపతిమీఁది
దండయాత్రాచ్ఛలంబున ♦ నిండియాను
జొరఁగఁ గాన్‌స్టాంటినోపిల్న ♦ గరమునొడిచి
కృష్ణభూమధ్యవార్ధులరి ♦ గెలువవెడలె. 134

చ. మతిగలరాణిగారు గరి ♦ మంబున యుద్ధము సాటఁ బంచినన్
జతపడి ఫ్రెంచివారలు ది ♦ శాపరిపూరితకీర్తి నొందిరా
యతభుజవీర్యతన్ బ్రిజలు ♦ నారషియాపతిసేనఁ దాకుచున్
క్షితిఁ బడ నేసి వీరభట ♦ శేఖరు లత్తఱి గెల్చి రుద్ధతిన్. 135

క. ఘోర మగుయుద్ధమునఁ దన
వా రెల్లరు నోడిపోవ ♦ బలయుక్తుండా
శ్రీరషియాపతి స్వర్గ
ద్వారము భేదించె వీర ♦ ధర్మ మెసంగన్. 136

గీ. అలశిబాష్టపూల్ యుద్ధంబు ♦ నందునోడి
సంధిజేసి టర్కీనిబాసి ♦ చనిరి వారు
భటులు కడునొచ్చి గాయముల్ ♦ పడినఁబ్రేమ
నలిప యొక్కర్తు వీరుల ♦ నరసి ప్రోచె. 137

సీ. పొంగి ఫ్లోరెన్సునై ♦ టింగేలునకు మ్రొక్కి
వీరభటులు రోగ ♦ దూరు లైరి
యటనుండి యామె వ ♦ చ్చుటజూచి స్వప్రజల్
మారిమితో నెదు ♦ ర్కొనిరి వేడ్క

రాణిగా రప్పు డధికగొ ♦ రవముతోడ
సైనికుల కుపకారంబు ♦ సల్పు నీమె
కై కృతజ్ఞతానూచక ♦ గౌరవములఁ
దెల్పువజ్రాలపతకంబు ♦ దీసి యిడిరి. 138

గీ. పదునెనిమిదివందలును నే ♦ బదియు నేడు
వర్షములవేళ బంగాళ ♦ భటులచేత
నొచ్చి యింగ్లిషుసేనలు ♦ విచ్చుటయును
ముఖ్యబలము తోడ్పడిత్రుంచె ♦ మూర్ఖజనుల. 139

కం. ఆ "నానాసాహేబును"
గానంబడఁ డయ్యె రాణి ♦ కరుణను బ్రిజకున్
సేనకును బుద్ధి చెప్పుచు
మానిని సదయాత్మ యనఁగ ♦ మన్నన గాంచెన్. 140

హిందూదేశము వశపఱచుకొనుట.

సీ. క్యానింగుప్రభువును ♦ గౌరవింపుచుఁదన్మ
తమునుస్థాపించును ♦ త్తరము వ్రాసి
హిందూమతార్థమా ♦ నీసైనికక్షోభ,
మణఁగినఁ దూర్పిండి ♦ యాను గల్గు
వాణిజ్యసంఘంబు ♦ వారిఁ దొలంగించి
తాము గైకొనినవా ♦ ర్తాప్రకటన
చిత్తుఁడెర్బీప్రభు ♦ చేనంపఁబడుటయుఁ
బ్రథమప్రతిక్రఁజూడఁ ♦ బయనమగుచు
నప్పు డాచిత్తుకాగిత ♦ మామె చదివి
కొన్నియాక్షేపణములను ♦ సన్నిధానుఁ
డైన మాల్మెస్ బెరీప్రభు ♦ నరసి తెల్పి
తనప్రధానమంత్రికి సదు ♦ త్తరము వ్రాసె. 141

కం. రాజప్రతినిధియై వి
భ్రాజిష్ణుం డగుప్రధాన ♦ పరిపాలునిచే
భూజను లెఱుంగ హిందూ
రాజావనిఁ బ్రోచుమాట ♦ ప్రకటనమయ్యెన్. 142

ఉ. అప్పుడు హూణరాజ్ఞి స్వమ ♦ తాదరణంబును స్వప్రజాదరం
బొప్ప విధించువాక్యముల ♦ నుల్లము నందిడి భక్తులై ప్రజల్
తప్పక వారివారిమత ♦ ధర్మములన్ విలసిల్లి కొల్వఁగా
గొప్పవిభూతిచేఁ బ్రకృతి ♦ కోమలియై చెలఁగెన్ జగంబునన్. 143

చక్రవర్తినీ బిరుదము.

కం. పదునెనిమిదివందలడె
బ్బదియేడవయేటఁ జక్ర ♦ వర్తిని యనుపే
రొందవుట లిట్టన్ప్రభుచే
తఁ దెలిసెడిల్లీవిరాజి ♦ తమహాసభలోన్. 144

జూబ్లి.

గీ. పదునెనిమిదినూరులయెను ♦ బదియునేడు
వర్షములవేళ నేఁబది ♦ వర్షములను
రాజ్య మేలె విక్టోరియా ♦ రాజ్ఞియనుచు
నుత్సవములు ప్రవర్తిల్లె ♦ నూరనూర. 145

సీ. ధీమణి రాజప్ర ♦ తినిధి డఫ్రిన్ప్రభు
గ్రామణిభార్యతో ♦ రాణిగారు
హిందూమహారాజ్య ♦ మందలిస్త్రీలకు
చేతనయినమేలు ♦ చేయు మనియె
ఘనరాజ్ఞిగారియా ♦ జ్ఞనుగొనియామె స్త్రీ
వైద్యశాలలు పెట్టి ♦ వాసి గాంచె

పదునెనిమిదినూర్ల ♦ పైఁదొంబదియునేడు
వర్షములకుమహా ♦ హర్ష మొదవ

డైమండు జూబ్లి.

గీ. నర్వదేండ్లు విక్టోర్యరా ♦ జ్యమున కనుచుఁ
బ్రభువు రాజప్రతినిధిగాఁ ♦ బ్రబలు నెల్జి
నమరుసిమ్లాసభాభవ ♦ నమున మిగుల
రాణిగారిపాలనఁగూర్చి ♦ ప్రస్తుతించె. 146

చ. ఎడనెడ సంగరంబు లొక ♦ యించుక యించుక సంభవించినన్
జడు పొకయింతగానక ప్ర ♦ జల్ సుఖియింతురి స్వదేశభూమి నొ
క్కెడయును యుద్ధ మన్న పలు ♦ కేవినరామికి హర్ష మొంది పెం
పడరగఁ జక్రవర్తిని ద ♦ యామయి యై గడియించెఁ గీర్తులన్. 147

దేశాభివృద్ధి.

గీ. జనులు సౌఖ్యంబు భూమి వి ♦ శాలతయును
బంటపైరులు వాణిజ్య ♦ పద్ధతులును
సైనికులును దేశక్షేమ ♦ సంగతులును
ధనము మునుపటికంటెఁ బెం ♦ పునువహించె. 148

సీ. నగములచేఁ బుట్టుఁ ♦ దగునగ్నిహోత్రంబు
వైద్యుతశక్తిచేఁ ♦ బ్రఁబలె నేఁడు
చారముఖంబునన్ ♦ జరిగెడువార్తలు
తంత్రీతతులచేతఁ ♦ దనరె నేఁడు
బహుకాలమునకుఁ బా ♦ ల్పడుమార్గగమనంబు
పొగబండ్లచేఁ దప్పిపోయె నేఁడు
వారధినీటిలోఁ ♦ బడుమహానదులకుఁ
బంటకాల్వలు ద్రవ్వ ♦ బరఁగె నేఁడు

నదుల కానకట్టలు గట్టు ♦ టూరవె నేఁడు
వంతెనలు పొగయోడలున్ ♦ బలిసె నేఁడు
వీనియుపయోగములు దెల్పఁ ♦ బూనుతుసను
వేయిశిరములుగలవాఁడు ♦ వెఱఁగుపడును. 149

మ. సమమై రాజపథంబు లెల్లఁ దనరెన్ ♦ జాబుల్ ప్రవర్తిల్లె యం
త్రములే బట్టల నేత నేర్చెఁ గడు చి ♦ త్రంబౌనయోనాళమా
ర్గములన్ నిర్మలవారి వెల్వడియెఁ జో ♦ రవ్రాతముల్ నాశమొం
దె మహారాజ్ఞి షహీప్రజన్ మనుపుచో ♦ దేశంబు వృద్ధిన్ గనెన్. 150

సీ. ధరణీభరము దాల్చి ♦ తండ్రికాలమునాటి
యప్పులు వడ్డితో ♦ నరసి తీర్చె
యువరాజ్యధనము పు ♦ త్రవరేణ్యుఁడు దయించె
నని పెంపు జేసి జ్యే ♦ ష్ఠున కొసంగెఁ
జక్రివర్తులు ఘోర సంగ్రామ మొనరింపఁ
బోవుచో సంధి పొ ♦ ల్పుగ నొనర్చెఁ
జిరకాలముగ రాజ్య ♦ పరిపాలన మొనర్చి
సుగుణసంపదచేతఁ ♦ బొగడు గాంచె
చిన్ననాఁడు సౌందర్య ర ♦ క్షించె ననుచు
కర్ణధారుని రప్పించి ♦ గౌరవించి
మఱియు మద్యోగసద్గరి ♦ మంబు నొసఁగె
దాతలను మించు సత్కీర్తిఁ ♦ దాఁ గడించె. 151

సీ. అభివృద్ధిఁ గాంచె రా ♦ జ్యాంగముల్ బందిపో
టులు రూపఱెను లంచ ♦ ములు నశించె
శాసననిర్మాణ ♦ సభల నేర్పరచిరి
శిశుహత్య నరబలుల్ ♦ సిడులు పోయె

స్వప్రజ లుద్యోగ ♦ సంప్రాప్తి నొందిరి
పాశహస్తులపేరు ♦ నాశమొందె
విద్యాభివృద్ధులన్ ♦ విలసిల్లె దేశంబు
నజ్ఞానులును బీద ♦ లసదులైరి
సరవి హిందూమహారాజ్య ♦ చక్రవర్తి
నీగరిమఁ దాల్చి విక్టోరి ♦ యాగుణాఢ్య
యై మహీపాలన మొనర్ప ♦ నమితకీర్తి
కాంత యేతెంచె నామెను గౌరవింప. 152

ఉ. సర్వవిభూతులన్ దనరి ♦ శాశ్వతమైనయశంబు గాంచియున్
గర్వము లేక తాఁ గనిన ♦ కానుపుతో సరిగా జనంబునీ
యుర్విని బ్రోచుధర్మగుణ ♦ యుక్తను యంప్రిసఫిండియామణిన్
శార్వరిమాఘప్రాగ్విదియ ♦ సాయము కోల్పడినార మక్కటా. 153

ఆల్బర్టు యెడ్వర్డుగారి పట్టాభిషేకోత్సవము.

సీ. శ్రీమీఱ వసుధ నీ ♦ స్థితికిఁ దెచ్చినమహా
రాజ్ఞిగారియనంత ♦ రమున నామె
యగ్రతనయులైన యాల్బర్టు యెడ్వర్డు
గారిపట్టాభిషే ♦ కంబు నేఁడు
జరుగుచుండెను వారి ♦ సంరక్షితప్రజా
సంఘంబు గొల్వను ♦ త్సవము దనరు
చక్రవర్తికి రాజ ♦ చక్రంబునకును భూ
చక్రంబునకు జగ ♦ త్సంతతులకు
రక్షకుఁడ వీవు జగదేక ♦ సాక్షివీవు
సర్వశక్తుఁడ వీవు వి ♦ శ్వపతి వీవు

సదయ నీబిడ్డలము మమ్ము ♦ సాకుమయ్య
భక్తవత్సల సర్వేశ ♦ పరమపురుష. 154

మాలినీ.

జగదవన సుశీలా ♦ సర్వధర్మానుకూలా
సుగుణగణవరిష్ఠా ♦ శుద్ధ సత్వప్రతిష్ఠా
నిగమవినుతకీర్తి ♦ నిత్యసత్యానువర్తి
త్రిగుణవిరహితాత్మా ♦ దివ్యతేజోమహాత్మా. 155

సంపూర్ణము.

"Life of Her Majesty Queen Victoria the Great."

PART I.

PRAYERS:—

Having served *Vishtnu* (the Protector) as the Lord who shines adorned with *Lakshmi* and the gem of Kousthubhum on His breast, and who has a lotus at His navel, having bowed to *Brahma* (the Creator) as the Lord who is the Husband of *Sarasvathi* and who is saluted by all the leading sages, and having worshipped *Mahesvara* (the grand Director) as the greatest of all the Lords and as the Lord of *Gouri*, His divine consort who has won his confidence to such an extent as to have the rare privilege of occupying no less than half of his own body, I pray, in my heart, to these Three great Representations or Manifestations of the Supreme God, together with their complimentary, many sided Powers, for the sole purpose of securing the grand object of Tranquility to all (the nations of the world).

2. O God, the Almighty! Pray listen. I have begun to write the History of the great *Queen Victoria*, to my great satisfaction, after devoutly praising my own protecting Diety and after worshipping *Vighnapathi* (controller of disturbing influences) and *Vani* (commander over all speaking powers).

INTRODUCTION.

3. There is a prosperous city called "London" with lines of palaces, chariots (coaches), horses and loyal warriors &c. The Royal family of the great Hanover House rules over it, the people praising the rule with delight.

PARENTAGE.

4. The grand-father of the great Queen was George III. He gained fame having satisfactorily reigned for 60 years and lived for 82 years. He was the father of 15 children. His eldest son reigned for 10 years. The 2nd having predeceased the first, the 3rd son reigned happily for 7 years. The fourth son was the illustrious father of the great Queen. Their names are, in order, George IV, Duke of York, William IV and Edward. The daughter of the Prince of Saxe-Coburg (in Germany) was the mother of the Virtuous Queen.

5. The lovely Charlotte, daughter of George IV married the Queen's maternal uncle and was the heir-apparent to the throne but she soon had to go to the Higher world. George III was sorry to find that the Duke of York had no children. He had, therefore, to see his next two sons soon married.

6. William had no sons, while the illustrious wife of the Duke of Kent who won the heart of her lord became the mother of the glorious soveriegn of the land.

BIRTH.

7 & 8. At the auspicious Lagnum (a sign of Zodiac) which is *Meshum* occupied by the planets of Mars & Venus, while the second from the Lagnum was occupied by the Sun and by the Mercury with their appropriate lusters, the 6th by the shadowy planet called Kethu and the eleventh by the Moon and by the Jupiter and while the 12th was presided over by the Saturn and by the other shadowy planet called Rahu, the 24th Constellation called Satabhisham not having passed quadrant of the said Lunar Mansion and on the day-break of Friday, the 4th day after the full-moon-day of the Hindu month of Vysagham in the year of Vikrama, the grand Queen

came forth into the world as the Sun issued forth at the dawn to govern all over the world attracting the praises from all the wise people of the earth.

9. The conjunction of the Moon with the Jupiter in the 11th place at the time of birth is a rare phenomenon observed only in the case of Sri Ramabhadra (of Ramayana) of the old, and now in the case of this present Queen, the effect thereof being the possession of supremacy over almost all the Emperors of the world.

NAME-GIVING.

10. Edward, the most virtuous among the brothers, named the daughter (Queen) as *Alexandrina Victoria* after the names of Alexander, the Czar of Russia and of Victoria her own mother.

EARLY LIFE.

11. In the palace of Kensington in London the child (Queen) was being brought up and in her 4th month, she was vaccinated as a preventative against small-pox, and on the completion of the 6th month, the parents took the child to the town of Sidmouth.

12. The nurse in charge of the Royal child was carrying the child in her arms to show her the

beauties of the gardens. A boy was shooting at sparrows close by. An arrow aimed at the birds by him missed the aim and fell very near the child who had a narrow escape. Her father, Duke of Kent, naturally of a very kind disposition, excused the offender and sent him away. Thus an accident was averted.

13. Edward was happy for eight months, fondly bringing up his beloved daughter. On his sudden death Prince Leopald, her maternal uncle came and took back the child and the mother to the palace where she was born (Kensington). He was there bringing her up.

14. The child (Queen) mistaking her paternal uncle for her own father, used to smile cheerfully, extend her tender arms about him making sweet sounds whenever the Duke of York used to go to grace his eyes with the sight of the child born to his own brother. He was all the more sorry and pained at heart at the untimely loss of her father (who could no more appear to her eyes). He was also contributing, to her comfort always in many other ways.

15. In an open air calm drive, the horse of the carriage in which the Royal child was seated, got

frightened by a dog running behind the carriage. The child was thrown out into the rut when a soldier close by, lifted her up, unhurt.

16. Under the directions of her mother she acquired learning and wisdom in her early life alone, suitable to the high position she was expected to fill in her after life. She gladly received religious instructions from the Reverend Davys (who also taught her her letters) she gained the esteem of all on the earth by the splendour of her virtuous qualities under the proper bringing up of her governess Baroness Lehezen who used to pay her every regard due to a Royal Princess.

17. Following the precepts of her tutors that expenditure should never exceed the income, she used to husband the monthly allowance for toys &c. in a proper manner. She used to be kind to the poor. She spoke only the truth.

On one occasion, a poor man was crying out of hunger in the market. She mortgaged the toy she bought and gave him the money raised thereon. He blessed her that she would be the Queen. He then went away saying he was restored to life. The princess then returned home and went to her mother with great delight.

18. The princess told her mother, the old man's blessings gladly and wanted to hear the meaning thereof. The mother though pleased at heart, did not give out the meaning, (lest she should get proud) but continued to teach her morals always.

19. Her mother appointed particular hour for particular duties every day. Eight O'clock in the morning was her break-fast time, after that, it was time for a drive or a walk. From ten to twelve, she had her lessons, after which she amused herself with her toys. At 2 P. M., she had her dinner, after which, she had to revise her lessons till 4 P. M. when she had to start on a drive. Next she had to visit flower gardens, where she used to water the flowers (running about with a little watering pot). Next on horse-back, she used to go through the streets observing the beauties thereof. She used to take her supper along with her mother. She would then retire to bed (at 9. P.M.)

20. The princess Victoria learnt her lessons with great attention from Doctor Davys and from her governess Baroness Lehezen and used to spend her remaining time with her mother.

21. She learnt German, French and Latin. She spoke with fluency several (modern) languages

of her country. She was well instructed in the laws of her country, in Mathematics and in Botany & other natural sciences. In music and drawing, she became proficient. She knew dancing and archery also.

22. Prince Leopald used to enquire after the welfare of his sister's daughter, wishing for her health and education. He used to take, at the same time, particular care of the education of his brother's son.

23. Leopald (King of Belgium) looking at his nephew's virtues, educational attainments, cheerful countenance and other beauties of his person was so much pleased in his mind as to resolve that they should not be let alone but should be made to serve better and this could be effected only by making him the worthy consort of the young Victoria. Such a happy union would shine as best as the union of the most precious gem with the finest gold in the world.

24. This alliance was not liked by the father's side of the young Princess; her uncle the Duke of York having had the pleasure of bringing up the Royal Child up to her eighth year ascended Heavens while the young princess was in tears for his early departure.

25. The young Princess was too young to feel for the loss when she lost her grand-father and her own father but it was not so when she had to lose her elder paternal uncle. Her intimacy with him was great as she used to present him daily with a bunch of flowers and he used to take it and show her his highest appreciation and afford thereby great pleasure to her.

26. Adelaide (the Duchess of York) having lost her two daughters brought up the young Queen as if she was her own child. The Duchess had no hatred towards the child of her younger brother-in-law (such as is generally entertained by females towards the children of other members of the same family). Is it not just becoming that model womanhood should possess such virtues on earth?

27. Intelligence, education, wealth, mental powers, judgment, valour, fame, good children, pleasing speech, prosperity, beauty, friendship, delight, and such other rare special gifts, when possessed by some favoured people, are hated and envied by the unwise while they are admired by the wise, as a happy union of so many virtues in one place.

28. William (the ruling King) wanted to give the country to his brother's daughter. But as she

was then young he caused an Act of Parliament to be passed in her favour to the approbation of the wisemen of the land. In order to communicate this information to the young Princess, the elders placed a paper in her book from which she learnt that a new state of things was about to commence, which was something extraordinary & which roused in her, feelings of astonishment and fear at the same time.

29. A letter that I will succeed to the throne is found written in this paper. What may be the import of these news? Is it a pleasure to bear the weight of responsibility far out-weighing the pleasures of riches? Will I be able to administer justice knowing fully the laws of right and wrong? Can persons of my stamp gain the name that they govern and protect the people well? Such were the anxious thoughts that engaged the Princess' mind when she learnt the contents of the paper in her book. Her mother, took her to show the country of Wales and England and on their return while at sea to the East of the Isle of Wight winds became intense.

30. Waves became constant and high, the ship began to toss about, the storm was on the increase and the day appeared as if it were a night. The pilot foreseeing some danger, sprang to the Princess

and lifted her to a place of safety, with such an agility of action as he was considered no less than the God of wind himself. Immediately afterwards the top mast came crashing down on the very spot she had been standing.

31. The Pilot by name, Mr. Sanders, was the person who saved her life and when she learnt this fact she suddenly burst into tears and thanked him very much for the kindness. The party then returned home safely.

32. Happily the two lovely Princess of Saxe-Coburg arrived on a pleasure trip at Kensington Palace, with a view to see the wonders of the several places in the way.

33. Prince Albert saw his paternal aunt's daughter by no means inferior to himself in beauty, in youth, in virtue and in education and was very much pleased at his heart.

34. They spent happily four weeks there and returned to their country having been greatly honoured by the King of England. About the same time the birth-day of the young Queen came to be celebrated and it was celebrated on a very grand scale, being the last birth-day of her girlhood:—

PRAYER:

I pray for protection! I pray for protection! O God!
All Pleasure permanent! *All courage* sung by Angels and Saint!
That Essence of pure philosophy! *Holder* of all those auspicious
Names unmatched! *That Lover* of permanent truth!
That unequalled *Almighty*! That unchanging *Divinity!*
That *all Light*!

PART II.

COMMENCEMENT.

36. O God! Possessor of all good and of all virtues! Listen!

Queen Victoria having received the high Education required of ruler of kingdoms and having won the esteem of all the wisemen of the land, was quite at home in her palace.

37. Archbishop of Canterbery and Lord Caningham left the Royal palace of Lindsor early in the morning to report the demise of William to the Queen Victoria. The first thing she did, as soon as she heard the sad news, was, to write a letter of condolence to the Queen Adilaide.

While yet she was by her mother's side, in tears for her uncle, the Prime-Minister, Lord Melbourne sought an interview with the Queen & represented to her that, at a meeting of the Privy Council to be convened at 11 A.M. that very day in the Council Hall, expecting her presence, it is necessary that she should be present to give her casting vote.

38. The young Queen in black robes of the finest make, generally worn in mourning, proceeded to the Council, was received with due honours by her uncles and assumed her seat showing proper respect and humility at the occasion. Her Majesty delivered the speech (prepared for her) in a fitting tone as one accustomed to deliver such public speeches to the delight of the learned.

DECLARATION.

39. The speech was as follows:—

"The affliction that has befallen me on the death of my paternal elder uncle the late King, has thrown on my head, the heavy responsibility of ruling over a vast country. It has been my lot that I should undertake this grand duty in these my tender years in so unexpected a manner. The great Lord with His full mercy shall grant welfare to the people & protect the country. I shall in will, word & deed, declare three times that I have respect for my country. I shall act up to the rules of justice. I shall respect the customs & manners of the country. I shall work for the welfare of the people." Having read the above speech, she respectfully resumed her seat.

40. First of all the Lords, the Duke of Cumberland & the Earl of Sussex humbly bowed to the Queen & was respected in return by their brother's daughter.

41. Her Majesty thus assumed the government of the country without any the least sign of pride on the occasion. The change that has come upon the Kingdom had to be known to the people at large and so it was duly proclaimed with due ceremony with heralds & trumpeters thus.

42. " In succession to the King William IV, the elder paternal uncle, the young, virtuous Queen of 18 years of age, is made the Queen of the country.

43. On hearing the " Proclamation " people flocked from all sides, lived in the streets, & occupied the upstairs & tops of the houses facing towards the street to witness the procession while the young Queen drove to the council. She quickly passed through the street amidst loud shouts of joy resounding on all sides with expressions of " *Success to the Queen.* "

44. Then, bands played, and guns fired and acclamations filled the air & the ceremony was a grand success. The young Queen however did not

lift up her head to witness the same but after the ceremony was over, spoke to her mother with tears in her eyes in the following terms:—

45. " Mother! tell me the truth. Will your daughtr acquire the capabilities to rule over a Kingdom? Will God, the common benefactor of all mankind, show His mercy? The people while witnessing the grand procession shouted " Queen " " Queen. " What is its meaning? Madam Pray tell me."

46. Her mother replied, looking at her with a smile, as follows:—

" Oh! the best of the young girls! As you are young you felt frightened at heart. That is all what is there for me to tell you? You now stand, with the firmness of purpose appointed to reign over the country, amidst the praises of the many. This is the truth. The great Lord shall bless you."

47. The young Queen thus restored to courage, remembered very well, the Governor of all the universe, the Almighty God, the great Protector, devoutly bowed to Him and prayed to Him and solicited His help and protection and requested Him in her heart that she might be blessed with all the powers required for a sovereign to rule over a country.

48. Although she was the rightful heir to the Throne of Hanover as well, she made Duke of Cumberland, King of Hanover, as the people of that country did not like to have a female on the throne.

49. A limited sum was allotted her in the beginning for savings, for the salaries of her establishment for her household expenses and for her charities.

50. One minister brought for her signature an order inflicting capital punishment on a Military Officer. Her Majesty used her mercy and granted him his life and gained the praise of the people at large.

51. The young Queen used great discretion to accept every word of the Prime-Minister explained by him with due respect, and used to find out justice in the administration and used to afford only welfare to the people. The Prime-Minister Lord Melbourne, observed that even ten Kings were not equal to one Princess: (to serve under).

52. Her Majesty refused to sign an Act of Parliament put before her for signature by the Prime-Minister as it was not acceptable to her. The ministry was quite astonished at the same.

CORONATION.

53. After her 1st year's reign, in the above manner, the coronation ceremony came to pass. During the day, a salute of 21 guns was fired and the Royal Standard was hoisted when the Queen left the Buckingham Palace in the great State Carriage drawn by 8 (cream coloured) horses. Admission to Westminister Hall could be had only on payment of Rs. 200 per each person. The Arch-Bishop of Canterbery placed the crown on her head, amidst the rejoicing on all sides of clapping of hands, of sounds of "Success" and "Success" and "God save the Queen."

54. Then one by one, the other Right Honorable Members of the Council, came up, bowed to Her Majesty and swore allegiance touching her hand and declared publicly that they would always acknowledge all faith and constant obedience to the throne and that God would help them so.

55. One important measure put before the House of Commons was not passed into Law as it was not carried by the majority. The Prime-Minister resigned his seat as his views were not in favour with the people and Mr. Peel was elected to the seat.

56. In the great Houses of Parliament there are two parties in influence the Conservative and the Liberal with opposite views. The first party hold that old order should be maintained while the second hold that change might be allowed to suit to the times.

The administration is in the hands of the majority of the House of Commons who elect the Ministers while the others become the Leaders of opposition. All strive for the progress of their country.

57. The Ladies of the Lords who succeed to the ministry form the Honorary Companions of Her Majesty at home.

58. Sir Robert Peel, on his accession to the Prime Ministry, sent a representation to Her Majesty that Her Companions should be changed.

59. The Queen resented at the message and the ministry as a whole went to Her and insisted on the change and She was also quite against the change. There was a great deal of misunderstanding between the two, all due to the omission of the word "Honorary" in the message, the change advocated being only among the honorary companions and not in the private servants of Her Majesty's house-hold.

60. Her Majesty went to the length of bringing this matter to the notice of Lord Melbourne in a friendly letter that she was not out of her senses nor was she out of temper and that she was to be guided by a firm resolution. She wrote to him that the ministry were persistently at one in insisting on a change she thought, then, of servants and next of maid servants one after another. She took them to have been freely playing with her, taking her to be only a child and wanted to show them that she was the Queen of England in name as well as in deed.

61. The Ministers were after all bold enough to represent to Her Majesty the truth about the matter. She was also satisfied on the subject and was only expecting to avoid such unpleasant scenes by marrying a worthy equal in age and qualifications who can well advise her on matters political and social.

62. Just, then, Prince Albert sent in, a very pleasing epistle to the Most Gracious Majesty, full of affection and joy.

63. To bring about the marriage of this Royal couple, King Leopold and his friend were delighted at their hearts. Just at that time, Prince Albert

with his brother, came to England. Having been very much pleased with the beauty and good qualities of the Prince, Queen Victoria entertained the desire of marrying him. King Leopald and Stockmar (his friend) were very glad to learn these news. This must be announced in Parliament and ere it could be assembled, a council of elders was convened to hear Her Majesty's declaration and eighty male members were present on the occasion.

64. Her Majesty stood up in that Council, with due modesty and declared her views, though her hands shook a little, while the audience were gazing at her with astonishment. When it was over, she felt bashful and was going inside when the Prime-Minister prayed for the address to be published Her Majesty bowed with modesty in token of consent and then went home instantly.

65. To witness such a grand celebration, all the relations of the Royal families were assembled and as the auspicious hour approached, all the people were greatly rejoiced.

66. The happy couple entered the Church with lines of the Royal retinue on their sides with cheerful minds, amidst the resounding report of guns, while the bands and other musical instruments

were playing accompanied by the lofty voices of "Welcome and success."

67. Just at the moment, there occurred a doubt of etiquette in the minds of the Bishops assembled to officiate at the service. The bride was a great Queen while the bride-groom was only one of the common loyal subjects of the Crown. It is a rule at marriage, the bride shall promise the bridegroom that she will obey him in all respects. The doubt is whether it would be proper to a Queen who was Ruler of the Country to say so, to one of her subjects. It is, after some whispers among the clergy, that one old Bishop had the courage to address the Queen and asked Her Majesty if she would consent to omit the expression "I obey" in the solemn promises to be made on the occasion.

68. Her Majesty felt very much pained at the Bishop's words and told him that it was her express desire that not a single word should be omitted from the forms which were prescribed in their codes and that she would gladly serve her husband as she would serve her God. The Earl of Sussex, then, gladly, performed the giving-away ceremony of his brother's daughter at the occasion.

69. All the people present, sent their prayers

to God that the Royal pair might be blessed with His Mercy and protection, with their hearty shouts of success to Their Majesties. Immediately afterwards Her Majesty solemnly pronounced all the vows duly administered at the marriage and then bowed to all the Royal relations present, along with Her beloved consort.

70. The populace that thronged the streets to witness the procession of the Royal pair at the occasion, covered a distance of 22 miles.

71. After a stay of but 10 days, the father prepared himself for return to his country when the son, Prince Consort, felt much pained for the separation. Her Majesty having observed this, made a touching mention of the fact in her diary and took care to see her husband served so well in every respect, as the eyelid would protect the eyes.

72. Prince Albert—the second son of Prince Coburg—under the constant attention of Queen Victoria—like *Neela Devi* to *Vishnu*, quite deserved the comparison—by his devotion to the welfare of the country and of the wealth thereof, which has secured him permanent fame in addition to his other virtues of liberality and devotion to duty.

73. Parliament granted him 3 lacs of pounds every year as personal allowance and Her Majesty granted him, the first rank of honour in the country. The people began to appreciate his attachment to their own country and to respect him all the more for the same. Even those who were against the marriage, changed their opinion and began to praise him. He soon won the approbation of the kings of the other countries, having learnt all the secrets of the policy of Government like a minister and having exhibited his courage in holding out independent views to secure justice to the people at large and having become the staunch supporter of Truth and Duty.

74. In the 4th month of the first pregnancy Her Majesty with Her beloved consort drove to see a flower garden with a procession.

75. In front of the carriage, two body guards were on horse-back and in the rear, two domestic servants were following. It was 6 P.M. when the carriage of Their Majesties approached a small hill. There, one person, attempted and fired a shot, aiming it at Her Majesty—and the Prince, foreseeing it, warded it off by throwing Her Majesty aside. The felon having again attempted at firing, was caught by the Police and his name was Edward Oxford.

76. They then went home with all expedition lest the news might alarm the Duchess of Kent and the Queen saw her first and then saved the life of the felon who was sentenced to imprisonment for 35 years.

77. He was sent to Australia—the Colony of exiles and answered, as to why he had recourse to such a vile act,—that it was simply to secure for him—a permanent name in the land.

78. During the continuance of Her Majesty's first pregnancy, Prince consort was made a Lord of the Privy Council an honour, not conferred on Her Majesty's Paternal Uncles—solely because he commanded such a confidence in the Parliament by his special virtues.

79. Queen Victoria was blessed with a daughter, after 9 months and 11 days after Her Royal wedding.

80. The first anniversary of her marriage was celebrated with her child three months old. The naming ceremony of the child was also celebrated on the same—a new departure in the Royal family.

81. The Queen once went to a forest with her consort and with all her retinue and His Majesty

while walking on a frozen lake with the shoes specially prepared for such sports, was sunk all on a sudden the waters giving way under him, when Her Majesty close-by lifted him up and saved his life.

82. Having averted that danger, Her Majesty returned home and was rearing her child giving her her own milk.

83. While there were twelve days to complete the 1st year of the *first child*, Her Majesty was blessed with *1st son*. By the time, the boy attained his 1st year and 5 months and 16 days, she was blessed with the *2nd daughter*. By the time, the 2nd daughter was old 1 year 3 months and 9 days, the *2nd son* was born. On the 21st day of the 9th month of the 2nd son, the Queen had her *3rd daughter*. She had *another daughter* 1 year, 9 months and 26 days after the 3rd daughter was born. Then followed the *3rd & 4th sons*, with intervals of 2 years 1 month and 10 days and 2 years 11th months and 6 days respectively. The last issue was also a daughter born while the 4th son was 4 years and 7 days old. Their names are respectively (1) Victoria Adelaide Mary Luise. (2) Albert Edward. (3) Alice (4) Alfred. (5) Helena. (6) Louise. (7) Arthur (8) Leopald & (9) Beatrice.

84. On the occasion of the birth of the first son, the parents and friends were very glad and the people at large, welcomed with joy and praise the future ruler of their country. The celebrations of his naming ceremony cost no less than 20 lakhs of pounds. The best of the rulers of the country all round rejoiced at the occasion.

85. When he was six months old, in the evening return from the Church and on the next day's drive to a garden, one wicked man fired shots again; the first caught no fire and the second missed the aim. The offender was caught and stood sentenced to death. He fainted away on hearing the sentence. Her Majesty hearing this, granted him his life and he was sent to another island as an exile. His name was John Francis.

86. That very night, her Majesty together with her consort went to see a drama. The people praised her for her wisdom and Lord Leopald admired her for her courage.

87. The next day Her Majesty had another escape from a similar shot by another wicked man. She was saved by Providence as there was no fire in the shot.

88. The old Law ought to be modified and it

was only then, the people would be favorably disposed to the throne, she thought and communicated her wishes to the Ministers. They consented and the Parliament approved and the new Law was passed and promulgated through the length and breadth of the land in 4 days.

89. The new Law enjoined that whoever commits any offence against the throne, shall be sentenced to 7 years transportation, or 3 years imprisonment in the dark room with three strokes of the whip every day.

90. The nine children of Her Majesty shone like nine gems and were giving pleasure to all those who had the privilege of enjoying the sight. The Queen, the foremost of the new civilized world, was bringing them up with all affection.

91. The Royal parents gladly brought up the children, appointing proper attendants and nurses for them, helped them in speaking, and allowed them to be taken out in carriages to one garden after another and used to rejoice at their plays.

92. During pregnancy, and during the bringing up of the children, Queen Victoria did not

neglect her public functions. Her Majesty established a name for efficient government not gained by any of her predecessors.

93. The estate of Osborne in the Isle of Wight was purchased by the Queen and a suitable house was constructed therein in order to provide a retired place for the satisfactory training of the Queen's (nine) children. In front of the house there were nine beautiful little gardens one for each child, with separate flower gardens, and vegetable gardens. There was also a carpenter's shop as well as a kitchen, each was provided with a separate set of tools (with which they had to work).

94. They learnt carpentry. They built a fort while at play, with the bricks they themselves prepared, and used to play in their gardens freely.

95. They used to learn one art after another every day and used to cook the vegetables which they had grown in their gardens and would press their parents to taste their preparations now & then.

96. Balmoral a castle near the banks of a river with beautiful scenery and pure air in the high lands) of Scotland was purchased for the enjoyment of the Royal family.

97. While at Balmoral, the Royal Youths, used to make excursions in the Hills climbing up and down, jumping over small heights and fording smaller streams and gathering flowers & fruits with all the buoyancy of playful hearts.

98. Can any woman, on earth be equal to the Queen, Her Majesty, who used to relieve the poor of their wants while at Balmoral, by visiting their quarters paying them what they wanted, comforting the old, the sick, cheerfully listening to the songs of the young, and granting freedom for the cattle to graze in allotted areas and thus becoming the *mother of all human kind.*

99. The Queen would get up at day-break, and break-fast with her consort at (9) nine A. M. After some walk and after attending to personal affairs, she would eat fruit at 2 P. M. Till 5 P. M. she would attend to State affairs with her ministers. Afterwards, she would take a drive in company of her mother or of her consort. After reading from a Book or singing a song, Her Majesty, with all her Royal family and her retinue, would sit at supper at 8 P. M. She would spend her daily routine in the above manner happily while all the people were praising her.

100. Albert the Prince consort, used to hunt on the Hills with the hunting parties while the Queen also used to visit the smaller hills close by in pleasure trips.

101. While the Queen was making an excursion in a forest, on one occassion, an arrow fell near her, from the hands of one by name William Hamilton who was exiled for life.

102. In the very month in which Arthur was to be born, while she was returning from a visit to her paternal uncle, the Queen received a stroke on her face from one who was caught and exiled.

103. In the year 1851, the grand exhibition came off, in London Peoples' Park, where all the curiosities of the world were collected & exhibited.

104. This fact was duly notified to several countries, all the reigning princes of the world, with all their retinues attended the occasion and to accommodate the grand assemblage, the great "Crystal Palace" was erected, which shone admirably with the greatest beauty and lustre centered in every part thereof.

105. The Queen proceeded to see the exhibition accompanied by Her Prince Consort, by Her

son (the Prince of Wales) by Her eldest daughter, and by all the gratest Kings of the world as well as their friends and relations, amidst crowds of people who flocked onall sides to witness the grand scene.

106. In the Palace, twenty thousand people, in the garden, seven lakhs of people and in all places included, 62 lakhs of people witnessed the Exhibition which lasted for a period of 5 months and 15 days.

107. This was at the instance of Prince Albert. There were two objects in view for the same, one was to promote commerce between country and country and the other was to strengthen the happy relations of one nation with the other, which would best be secured by the friendly meetings of the several princes on such occasions.

108. In A. D. 1852, a lawyer bequeathed by means of writing, 25 lakhs of sovereigns to the Queen.

109. Her children learnt all sciences, all Laws, all moral codes and received all religious instructions, from the several teachers employed under the supervision of their parents.

110. Her Prince Consort used to read every book before it was allowed to be read by the children

and took great delight in educating them in Moral Code.

111. The first daughter aged 18 was given in marriage to William Frederic who became the Emperor of Germany after his father. This couple had eight children, the first of whom is the Emperor now and he is now known as William II. The country is the famous Germany. In the 42nd year itself, Queen Victoria became the grand-mother through her daughter. This family had not the least pride, though possessed of many children and great riches.

112. The first son was educated in Edinborough, Oxford and Cambridge. He married Princess Alexandra the daughter of the King of Denmark. They were blessed with 2 sons Albert Victor and George Frederic and three daughters. Queen Victoria had son's sons by her 45th year. The Prince of Wales visited India afterwards and was received with demonstrations of loyalty from all classes. The Prince bought the Sandringham to improve the breed of cattle and sheep and had also taken a leading part in Exhibition intended to promote the prosperity of the country. He proposed the Imperial Institute in London.

113. The Merchant Classes of London have derived much benefit from the Exhibitions and the Imperial Institute where all the specimens of the several products and manufactures of the Empire were exhibited and have become the richest merchants in the whole Empire.

114. The Prince of Wales sent his two sons with a tutor on board of a man-of-war to see the several countries of the world. The first of whom subsequently became Commander of Cavalry. It was the same Duke of Clarence who had paid a visit to India as well.

115. The second son of the Prince of Wales became a naval officer in command of a ship of war. He became Duke of York and also father of a son.

116. Queen Victoria was glad to rule all over the country while her eldest son was ruling over Wales as the Prince thereof.

117. The Princess Allen—Queen's second daughter, though remarked upon as a "Vain little person" in her childhood (by the Queen), "Developed herself into a wise and far-seeing women, living only for others and beloved and respected by the highest as well as the lowest" She was married to Prince Louis of Hesse. She became the mother of

five children. She watched over her father (during his last illness). During the war between France and Germany, she provided nurses for the wounded and dying soldiers (in the city in which she lived) and attended hospitals herself to see that all were duly cared for, without the least desire that her name should be known by the patients.

118. Alfred the second son married Mary the daughter of the Czar of Russia and became the Commander of the naval forces. He received a shot on his side from an enemy and he was saved by skilful surgeons who extricated the shot. He had four sons and a daughter.

119. Helena married Christian, ruler of Augustenberg. Her children were brought up under her own care.

120. Louise married Prince Lorne and had no children. Arthur, the third son, Duke of Connaught, married Princess Louise, daughter of the Emperor of Prussia. He had a son and two daughters. It was he who came to India and became the Commander-in-chief of Bombay.

Leopald the fourth son who resembled his father, married Helena and had a daughter and a son. He became the Duke of Albany.

121. The last daughter, Beatrice, remained with her mother, for 28 years and then was married to Henry, Prince of Battenberg.

122. It was he who commanded the forces in Africa. He had three sons and a daughter.

Thirty-eight in number were the grand-daughters and grand-sons of Her Majesty.

123. The twenty-first anniversary of the Royal wedding was celebrated with great pomp, while Her Majesty, Her Consort, Her nine children, were all doing well.

124. Many accidents were averted by the Grace of God to Her Majesty. I do not like to detail the calamities that befell Her Majesty. It will delight us now and will please every hearer to recount the several good news of Her Majesty's extensive rule.

125. O God! Thou art, the Supremest of the Supreme, the Purifier of all Worlds, the Great Lord, the Invisible, the Almighty, the Never-Changing, the Grand Cause of all moveable and immoveable creation, the Protector of all the living, the Ever-shining and the Non-affected.

PART III.

126. Oh God! Lord of all devotees, Protector of the world, Omni-scient, the Approachable through the grand teachings of the Vedas, the Governor of the three Sariras (physical, astral and causal) and the All-pervading, pray listen:—

127. In this history of Her Majesty, I shall first relate some leading features of the Government and then proceed to narrate, to some extent, the progress of the Country under her rule.

128. In A. D. 1848, there was a great commotion, the people having resolved to rule the country destroying monorchies on the continent.

129. Then, owing to the several attrocities committed in France, the Emperor, with his Empress, escaped from the country under the assumed name of Smith and entered England and took shelter under British Government.

130. Her Majesty wrote a letter to Leopald, her uncle, in a touching tone, before she came to know of these attrocities.

131. Louis Phillip, Emperor of France, deprived of his Empire, took refuge under the Queen of England who received him with kindness and with due honors.

132. The Rulers were dethroned in Austria, Prussia, Spain and other countries. This calamity did not occur in Belgium, the ruler being Prince Leopald.

133. The friendly replies Her Majesty had to write to all the foreign powers at that crisis alone amounted to 20,000, besides the several letters written by her husband and by her Secretary.

134. The Czar of Russia, once before, came to England and represented, in sincere terms, that the Turkish Sultan was persecuting the Christians under his control. He returned home with due honors from Her Majesty. Then came Lord Aberdeen as Prime Minister. It was at this very period, the Czar (Nicholas) of Russia invaded Turkey and under the pretext of such an invasion, wanted to catch hold of Constantinople and gain supremacy over the Black Sea and the Mediterranean Sea, with the ultimate object of entering India.

135. The wise Queen declared war. The

French joined. The great war against Russia raged fiercely and the Russians were defeated.

136. The Czar of Russia, too, died in a battle in the same war.

137. The Russians were defeated in the battle of Sebastapool. They entered into a treaty and left the Turkey. The heroes that were hurt in the battle, were nursed and saved by a heroine (Patriot).

138. The heroine that served and saved the soldiers in the war was the renowned Florence Nightingale, whom the soldiers thanked and the countrymen welcomed, on her return. She declined all show and public demonstrations but entered her city without any pride. The soldiers subscribed 5 lakhs of sovereigns and made an endowment thereof, to an hospital in her name. The Queen made a present of a diamond necklace to her in token of Her Majesty's recognition of her services to the army.

139. In A.D. 1857, the soldiers suffered by the sepoys in the Bengal Mutiny. The rebels were crushed by the Reserve Force from England.

140. Nana Sahib the leader of that Mutiny,

fled away and never re-appeared. Her Majesty the noble Queen with her usual kindness reconciled the Army and the subjects and gained their approbation.

141. To Lord Canning, she wrote a letter enforcing her views. She addressed another letter to her Prime Minister to whom she returned the draft duly corrected announcing her direct assumption of India from the East India Company, (which was sent by Lord Derby) and she gave all the necessary instructions to the Lord in writing. She did all this while she was about to start on a journey to see her eldest daughter. This direct assumption of Government was intended to remove the ill feelings among the India Army caused by their supposed interferences with their religion.

142. The fact of assumption of India by the Queen under Her direct Government, was proclaimed by Her Vice-Roy, throughout the length and the breadth of the land of all India.

143. Then, Her Majesty issued the Great Proclamation enjoining Religious equality and all other privileges to Her loyal subjects and gained great fame having secured the good will and loyalty from every nation of the land.

"The Title of Empress of India".

144. Her Majesty assumed the Title of the Empress of India in the year 1877 and the fact was announced, in the grand assemblage of Delhi by Lord Lytton.

JUBILEE.

145. In 1887, the Jubilee celebrations were made in every town as fifty years were completed for Her Majesty's rule.

146. Her Majesty having specially instructed the Lady Duffrin to help Indian females in all possible ways, the latter started Medical Halls for Females in India.

"DIAMOND JUBILEE".

146. In 1897, the Victoria Rule reached "sixty years". Her good Government was praised by Lord Elgin in the Council Hall at Simla. [Celebrations were made in every town as before.]

147. The Empress of India gained immence fame, while all her subjects enjoyed perfect peace without any war in the country and without the least fear of foreign invasion, although there were some wars now and then in distant parts.

"Progress of the Country".

148. Improvement has been noticeable under Population, Health, Extent of Country under occupation, Products, Merchandise, Army, General welfare and the wealth of the Country.

149. The fire that was to be engendered only by friction in the hills can now be created by electricity. The news that could be gathered by spies, can be spread by telegraphic wires. The distant countries that could only be reached after long journeys, can now be seen easily on Rail journeys. The great volumes of waters that used to discharge themselves into the Sea, are, by Anicuts, diverted into Channels for irrigation purposes. Bridges have been constructed. Steamers have been multiplied. The several uses of all these, cannot be even briefly narrated by one who has thousand tongues to speak.

150. The public roads have been widened and made even. Letters have increased; machines have been used to weave all sorts of cloths. Pure water has been made to flow through iron pipes. Robbers have disappeared. The country enjoyed progress in every direction under Her Majesty's benign rule.

151. Her Majesty repaid all the debts with interest that were standing from the time of her father. She set apart the income due to the Prince of Wales from the date of his birth and gave it to him, on his attaining majority with the additions that accrued therefrom. She managed to make peace, when Emperors were about to undertake great wars. She won the praise by her Virtues during her long and prosperous reign. Saunders, the pilot, who saved the Queen in her childhood, was sent for and given suitable employment. She thus secured greater fame than what was gained by her grand-father.

152. Departments of Administration have been multiplied. Dacoities have been suppressed. Bribes disappeared. Legislative Councils were established. Infanticide, homicide, and other human sacrifices were put an end to. Natives have been admitted to posts of trust under Government. Thieves that were experts in stealing by throwing ropes over necks, have been expelled. Education spread far and wide in the country. Ignorance and poverty have become scarce. Her Majesty, in her highest power, as Queen of all British dominions and Empress of India, in the enjoyment of all the

best virtues and in the ripe age of eighty two, had been welcomed by the Queen of Fame (from the other world).

153. Alas! We had to loose, on the evening of the 2nd day of Magham of the year Sarvari, the gem of the Empress of India, who treated all her subjects as her own children and who had not the least pride though in the enjoyment of full powers, ample wealth and permanent fame.

The Coronation of Edward VII, King Emperor of India.

154. After the demise of the late Queen-Empress, who had done so much for our country, her eldest son, HIS MAJESTY, ALBERT EDWARD, ascended the throne, as EDWARD VII, KING AND EMPEROR OF INDIA. The celebrations in connection with the Coronation are now being made (throughout India). Processions are held in honor of the coronation, by the subject-population of His Majesty.

Oh God, Thou art the Protector of the Emperor, of the circle of subject-princes, of the whole world and of the whole Universe; Nothing transpires in the world without Thy notice; Thou art the

Almighty. Thou art the Lord of all the Worlds. Oh Merciful, Father of all the dutiful, Supreme Lord. The Highest of the High, pray, protect us, who are Thy children.

155. Oh God! Thou art, by nature, the Protector of all the Universe, the Promoter of all duties, the Seat of all virtues, the Establisher of all latent powers, the Knowable through Vedas, the Upholder of Truth, the Controller of the *Three Gunas* and the All-powerful Glory. (Praise be Thine for the successful conclusion of this happy history).

THE END.

తప్పొప్పుల పట్టిక.

పద్యము.	బంతి.	ఉన్నది.	ఉండవలసినది.
1	1	దాల్చివెల్గు	దాల్చు వేల్పు
4	11	వెలిశి	వెలసి
6	2	లేదు,	లేదు ;
7	4	ద్వ్యభువై	ద్విభుజై
8	2	చతుర్ది	చతుర్థి
16	1	బుద్థు	బుధు
,,	4	ద్బా	ద్భా
17	10	మమ	మమ్మ
19	8	తోట	తోఁట
,,	10	వీధు	వీథు
21	3	ఖస	ఖన
28	4	లేఖ	లేఖఁ
30	2	పెం	పిం
31	4	నింపు	నింపు
35	1	మ.	మా.
37	1	వస్థ	వస్థఁ
,,	6	యంపె	యంపెఁ
,,	11	గోరి	ఁగోరి
41	1	ధీక్ష	దీక్ష
44	3	పహా	హా
46	2	ద్ది	ది
60	5	చారికలను	వారజనము
60	9	నన్నువ	నన్నుఁబ
,,	11	రాణినన	రాణినట
61	4	దొలగిం	దొలఁగిం

పద్యము.	బంతి.	ఉన్నది.	ఉండవలసినది.
64	1	ల్వాడక	ల్వడఁక
,,	3	బత్రిక	పత్రిక
67	1	ధర్మ	ధర్మ
,,	3	వరుడు	వరుఁడు
,,	6	లోబడునంచు	లోఁబడునంచుఁ
79	4	కృపం	గృపఁ
84	2	పెలగం	సెలఁగం
86	3	నిధి	నిధి
89	1	సలిపిన	జలిపిన
92	2	వేదన	లేదన
,,	4	గడుపెంపు	గడుఁజెంపు
,,	,,	శుద్ధ	శుధ
93	7	కృకృరి	కొృకృరి
96	4	రాంటుృటుం	రాటుృటుం
98	1	కర్థ	కర్త
99	3	దీర్చి	ఁదీర్చి
,,	4	పండు	బండు
103	2	నాకడు	నాకఁడు
106	3	షష్టి	షష్ఠి
,,	4	తిథుల్	తిథుల్
108	1	యే	యేఁ
,,	2	యేట	యేఁట
116	2	ప్రిథితా	ప్రథితా
,,	3	శిద్ధి	సిద్ధి
117	2	గాని	కాని
,,	7	వేర్ప	వేర్చె
,,	10	బెట్టు	బెట్టి

పద్యము.	బంతి.	ఉన్నది.	ఉండవలసినది.
122	4	మనమల	మనుమల
127	4	వృద్ధి	వృద్ధి
134	4	మీఱి	మీఱఁ
,,	12	లరి	ల
135	3	దాకు	దాఁకు
139	1	నె. బ	నెఁ. బ
142	2	జిష్టుం	జిష్ణుం
146	1	ధీమణి	ధీమణి
147	4	పడర	పడరఁ,
148	4	థనము	ధనము
,,	7	వారధి	వారిధి
150	1	పథంబు	పథంబు
151	1	నాటి	నాఁటి
,,	12	దాఁగ	దాగ
152	7	వృద్ధు	వృద్ధు
,,	8	లసదుపైరి	లసలెలేగు
155	2	వరిష్ఠా	వరిష్ఠా

138వ పద్యములోఁ గొఱవడినపాదములు

నుత్సవమొనరించు ♦ టొప్పకయామెని

ర్గర్వమైవచ్చెస్వ ♦ గ్రామమునకు

వీరభటులువామె ♦ పేరలక్షులనైదు

వైద్యశాలకొసంగి ♦ వాసిఁగనిరి.

ERRATA.

Verse.	Line.	For	Read.
1	1	Vishtnu	Vishnu
2	4	Diety	Deity
3	2	horses and	horses,
7 & 8	10	quadrant	last quadrant
11	4	small-pox,	small-pox
13	3	Leopald	Leopold
14	2	cheerfully,	cheerfully and
,,	9	contributing,	contributing
16	2	wisdom	wisdom,
,,	6	letters	letters)
,,	9	Governess	Governess,
		Baroness Lehezen	Baroness Lehezen,
18	3	mother	mother,
22	1	Leopald	Leopold
23	1	Belgium)	Belgium),
,,	3	person	person,
24	2	uncle	uncle,
,,	3	York	York,
,,	4	year	year,
28	5	wisemen	wise men
,,	9	roused	roused,
30	4	pilot	pilot,
,,	8	top mast	top-mast
32	1	Princess	Princes
36	3	Victoria	Victoria,
37	1	Archbishop	The Archbishop
,,	2	Lindsor	Windsor

Verse.	Line.	For	Read.
37	6	Adilaide	Adelaide
,,	12	is	was
39	8	throne	throne,
,,	9	shall	shall,
40	1	of Empress	of the Empress
43	2	lived	lined
,,	2	streets, &	streets,
44	4	but	but,
45	6	Pray	Pray,
46	5	all	all;
47	1	Queen	Queen,
49	3	establishment	establishment
51	3	respect, and	respect,
53	6	Admi-ssion	Admis-sion
,,	8	Rs. 200	£. 200
61	6	can	could
63	8	these	this
66	5	plain	plain,
73	3	him,	him
91	3	speeking,	speeking
92	1	pragnency,	pregnancy
96	1	Balmoral,	Balmoral
,,	3	lands) of Scotland	lands of Scotland
98	6	young,	young
108	2	of	of a
117	1	Alien	Alice
,,	4	women	woman
,,	6	lowest "	lowest."
126	5	pray	pray,
130	1	Leopald	Leopold
132	4	Do.	Do.
137	3	left the	left
140	1	Nana Sahib	Nana Sahib,
141	4	corrected	corrected,

END OF
TITLE